

Provinciaal Meerjarenprogramma Groen 2018-2022

Vastgesteld door Provinciale Staten
op .. november 2017

PRO
GRAMMA
GROEN

INHOUD

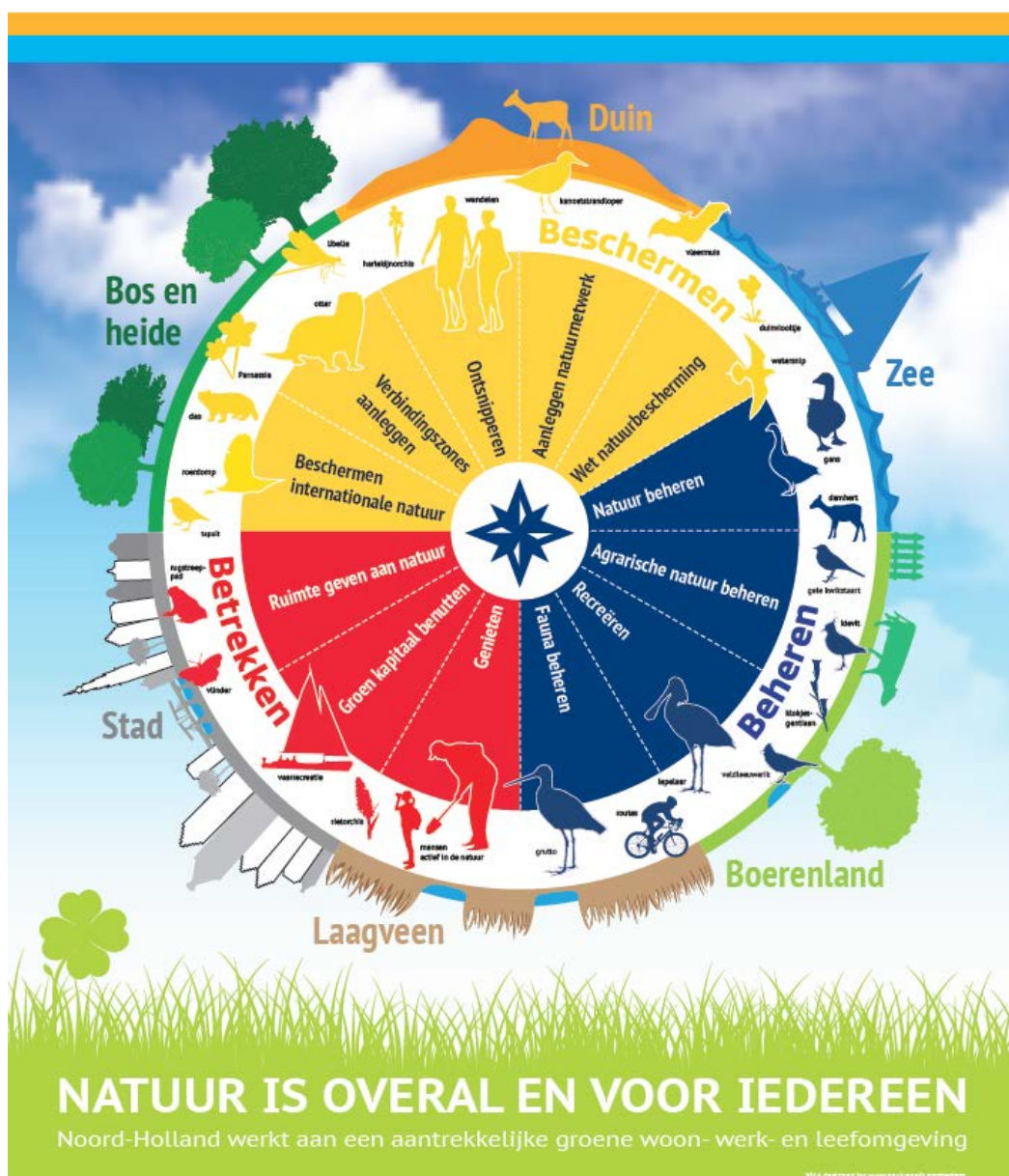
3	1 Inleiding
4	1.1 Provinciaal Meerjarenprogramma Groen op hoofdlijnen
4	1.2 Cijfers op orde
5	1.3 Biodiversiteit en het Natuur Netwerk Nederland (NNN)
5	1.4 Gebiedsgerichte aanpak
6	2 Resultaten projecten
6	2.1 Overzicht gerealiseerde en gestopte projecten
8	2.2 Voortgang NNN
9	2.3 Natura 2000 en PAS
9	2.4 Verbindend groen
10	2.5 Natuurcompensatie
10	2.6 Recreatieve verbindingen
11	3 Programma's en projecten
11	3.1 Programma Gooi en Vechtstreek (waaronder Groene Uitweg)
16	3.2 Programma Natura 2000/PAS
16	3.3 Natuurcompensatie
17	3.4 Projecten
19	3.5 Subsidies
20	4 Financiën
20	4.1 Raming binnen het PMG
21	4.2 Ramingen PMG periode 2018-2022
26	4.3 Doorkijk financiën periode tot 2027
27	Bijlagen
28	1 Basisdefinities NNN
29	2 Gebiedsprogramma De Groene Uitweg
31	3 Voortgangskaart
32	4 Projectenkaart

Foto omslag: Natuurbrug Zeepoort, op 11-03-2017 tijdens de 24 uursafsluiting van de Zeeweg ten behoeve van de betonstort

INLEIDING

Noord-Holland werkt aan een aantrekkelijke groene woon-, werk- en leefomgeving. In Noord-Holland zijn honderden waardevolle natuurgebieden, landschappen en wateren, waarvan er negentien behoren tot het Europese netwerk Natura 2000. Ze variëren van bos, heide, duinen, veenweiden en polders tot water, zoals de Waddenzee en het IJsselmeer. De provincie beschermt dieren en planten tegen ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen, verbindt natuurgebieden en creëert en verwerft nieuwe natuurgebieden. Samen met de natuurbeheerders, tienduizenden vrijwilligers, vele agrariërs en particulieren beschermen en beheren we de natuur die we in onze provincie hebben. Daarnaast maakt de provincie natuurgebieden toegankelijk voor publiek en versterkt de recreatiemogelijkheden. Dit alles zorgt voor grotere verscheidenheid aan dieren en planten ('biodiversiteit') én een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat. Figuur 1 geeft dat visueel weer.

Figuur 1 | Groen-in-een-oogopslag

1.1 PROVINCIAAL MEERJARENPROGRAMMA GROEN OP HOOFDLIJNEN

Het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG) bevat alle projecten die bijdragen aan de doelstellingen van de Agenda Groen (vastgesteld door Provinciale Staten, d.d. 11 maart 2013). Jaarlijks voteert Provinciale Staten middelen door het PMG vast te stellen en programmeert de uitvoering van projecten die bijdragen aan de doelen van de Agenda Groen met betrekking tot:

- Natuurnetwerk Nederland (NNN): gronden binnen de NNN die nog geen natuur zijn verwerven, inrichten als natuur en in beheer brengen;
- Natura 2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS): het realiseren van instandhoudingsdoelen middels de daarvoor te nemen fysieke maatregelen;
- Verbindend groen: het aanleggen van natuurbruggen en natuurverbindingen door de gehele provincie, zodat soorten zich makkelijker kunnen verplaatsen. Hiertoe behoort ook het koppelen van de aanleg van natuurverbindingen aan de realisatie van infrastructurele projecten;
- Natuurcompensatie: compenseren van verlies van natuur- en landschapswaarden bij ruimtelijke ontwikkelingen;
- Recreatieve verbindingen: het vergroten en verbeteren van de beleefbaarheid en recreatieve toegankelijkheid van de provinciale groenstructuur.

Figuur 1 geeft visueel weer wat wij in Noord-Holland doen om een aantrekkelijke groene woon-, werk- en leefomgeving te maken. Het PMG geeft daar voor een groot deel uitvoering aan door natuur aan te leggen en te beschermen, natuur te beheren en mensen te betrekken bij de natuur. De combinatie van de groene en blauwe (water) structuur achten we van groot belang. Een mooi voorbeeld daarvan is de opgave in de Oostelijke Vechtplassen. Daar waar mogelijk willen we de combinatie vaker opzoeken van de natuurdoelen met die voor het waterbeheer. We laten groen en blauw elkaar zoveel mogelijk versterken.

Verbeterplan

Naast de programmering van de uitvoering van projecten willen we het PMG als sturingsinstrument meer inhoud geven. De realisatie van Noord-Hollandse natuur gaat in het huidige tempo niet snel genoeg om de doelstelling in 2027 te halen. Het gaat zowel om het behalen van kwantiteit (ha) als kwaliteit (biodiversiteit). Daarom gaan we de cijfers steeds scherper in beeld krijgen, de voortgang in de projecten beter monitoren, aandacht geven aan kwaliteitsverbetering en de gebiedsgerichte aanpak verder uitbreiden. Op deze wijze zijn we gestart met het verbeteren van de realisatie van Noord-Hollandse natuur.

1.2 CIJFERS OP ORDE

Dit is inmiddels het vijfde PMG en wij zien de financiële cijfers en de hectares NNN in de loop der jaren variëren. De raming voor de NNN hectares is grofweg afhankelijk van twee factoren. Het aantal nog te realiseren hectares en de kostprijs per hectare. Het aantal nog te realiseren hectares is telkens aangepast op basis van voortschrijdend inzicht, verbeteringen van het kaartmateriaal en kleine correcties die bij elkaar opgeteld wel behoorlijk doorwerken. De gemiddelde kostprijs per hectare wordt bepaald door de wijze waarop de grondverwerving plaatsvindt. Via SKNL functiewijziging of via grondverwerving door de provincie. Vanwege de looptijd van de ramingen (tot 2027) is de prijs voor grondverwerving door de jaren heen geen vast gegeven. De raming van de financieringsbehoefte is dus het resultaat van de vermenigvuldiging van twee factoren (hectares en prijs) die kunnen wijzigen. Wij hebben daarom de raming gesplitst in de eerste vijf jaar en de vijf jaar daarna, omdat de cijfers voor de eerste vijf jaar met meer zekerheid kunnen worden geraamd, dan de cijfers voor de laatste vijf jaar. Projecten worden in het PMG opgenomen aan de hand van het toetskader, zie figuur 2.

Figuur 2 | Toetskader voor opname van projecten in het PMG

1.3 BIODIVERSITEIT EN HET NATUUR NETWERK NEDERLAND (NNN)

De realisatie van het NNN is een langjarig project dat gestart is in de vorige eeuw. Het Rijk heeft toen gebieden begrensd die op termijn onderdeel zouden moeten worden van een natuurnetwerk, een groene infrastructuur. De wettelijke taak om het Natuur Netwerk Nederland te realiseren is in 2013 gedecentraliseerd naar de provincies (het Natuurpact).

Het doel van NNN-realisatie is het verbeteren van de biodiversiteit in Noord-Holland. Dat doel kun je bereiken door realisatie van kwantiteit (hectares) en kwaliteit (betere natuur). Tot nu toe ligt het accent vaak op de hoeveelheid hectares NNN die gerealiseerd zijn en dat blijft belangrijk, omdat we daarmee steeds dichterbij voltooiing van de NNN komen. Daarnaast speelt ook kwaliteitsverbetering van bestaande natuur een belangrijke rol in het vergroten van de biodiversiteit. Zo blijkt uit de evaluatie van het Natuurpact door het Plan Bureau van de Leefomgeving (p. 104, Lerende evaluatie van het Natuurpact, januari 2017). Het blijkt dat investeren in bestaande natuur in belangrijke mate bijdraagt aan de verbetering van de biodiversiteit.

Kwaliteitsverbetering doen wij ook in Noord-Holland; enkele projecten uit het PMG verbeteren bestaande natuur. Dat zal een positief effect op de biodiversiteit hebben en daarom hebben we voor de projecten aangegeven voor welk deel het kwaliteitsverbetering betreft, zie tabel 5. Begin 2017 hebben wij voor de eerste keer de biodiversiteitsmonitor uitgebracht. Hierin wordt beschreven hoe de natuur (biodiversiteit) zich in Noord-Holland ook kwalitatief ontwikkelt.

1.4 GEBIEDSGERICHTE AANPAK

De realisatie van de zogenoemde restantopgave (de laatste 5.900 hectare nog niet gerealiseerde NNN van de totale 56.300) vraagt wel extra inspanningen de komende tijd. Ten eerste neemt de complexiteit van de projecten toe, omdat de 'makkelijke' delen van de totale NNN-opgave al gerealiseerd zijn. Ten tweede is de afspraak dat we de NNN in het jaar 2027 gerealiseerd zouden hebben. De doelstelling voor deze bestuursperiode is om 250 hectare natuur per jaar te realiseren en daar richten wij ons op. Echter met het tempo van 250 ha per jaar gaan we de doelstelling van realisatie van de totale NNN in 2027 niet halen. Dat heeft er toe geleid dat meer aandacht is voor de aanpak en het tempo om realisatie van de NNN in 2027 mogelijk te maken. Wij willen de komende periode dan ook gebruiken om de gebiedsgerichte aanpak breder in te zetten, omdat we verwachten dat focus en het combineren van meerdere belangen in een gebied tot meer en betere resultaten zal leiden. Een aanpak die we in de Gooi en Vechtstreek al hanteren en goed lijkt bij te dragen aan een snellere realisatie van NNN.

Een gebied dat we nu aan het verkennen zijn is Laag Holland. Waarbij de verkenning draait om de vraag of een gebiedsgerichte aanpak hier kan helpen om een substantieel deel van de restantopgave te realiseren.

Voor Waterland-Oost willen wij een gebiedsproces opstarten en onderzoeken met partijen in het gebied de mogelijkheden.

Figuur 3 | Mogelijke begrenzing voor gebiedsproces Waterland-Oost

Focus op het realiseren van NNN willen we ook bereiken door inzet te plegen in de projecten die kansrijk zijn. Projecten waar geen voortgang in zit houden we tegen het licht en zo nodig zetten we een dergelijk project op de 'waakvlam'.

RESULTATEN PROJECTEN

In dit hoofdstuk wordt de voortgang beschreven op de doelstellingen uit de Agenda Groen zoals weergegeven in paragraaf 1.1 (NNN, Natura 2000 en PAS, Verbindend groen, Natuurcompensatie en Recreatieve verbindingen)

2.1 OVERZICHT GEREALISEERDE EN GESTOPE PROJECTEN

Tabel 1 en 2 geven een overzicht van de gerealiseerde en gestopte projecten. In 2017 zijn 11 projecten gerealiseerd, 3 projecten gestopt of uit het PMG gehaald en 1 subsidie gestopt.

Tabel 1 | Gerealiseerde en gestopte projecten

Gerealiseerd				
Nr.	Project nr.	Projectnaam	Omschrijving	Trekker
1	AGV01	Natuurcompensatie Monnikenberg (natuurcompensatie)	In het gebied Monnikenberg aan de rand van Hilversum komt een bovenregionaal zorgpark in combinatie met natuur en landschap. Door de plannen gaat 1,8 ha NNN verloren. Dit is gecompenseerd door 4,2 ha nieuwe natuur in te richten.	Goois Natuurreservaat, Ter Gooi Ziekenhuizen, Zorgcentrum en een ontwikkelaar
2	GV10	Programma Gooi en Vechtstreek: Holendrecht- en Bullewijkpolder (1.6 + 1.3) (natuur)	Een deel van de Holendrecht- en Bullewijkpolder is onderdeel van het NNN. De provincie heeft hier de natuur versterkt (20 ha nieuwe NNN gerealiseerd) en de verloren gegane natuur door de verbreding van de A9 door Rijkswaterstaat gecompenseerd.	Provincie Noord-Holland
3	KL03	Voormalig Vliegveld Bergen (natuur en water)	Het voormalig vliegveld ten zuiden van Bergen is ingericht, de natuur heeft een impuls gekregen. Er is 99 ha NNN gerealiseerd in combinatie met 50 ha waterberging.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
4	KL10	Natuurcompensatie Oosttangent (natuurcompensatie)	Door de aanleg van de weg de Oosttangent gaat 4,5 ha van het natuur en recreatiegebied Waarderhout verloren. De gemeente Heerhugowaard heeft dit gecompenseerd door 4,5 ha natuur in te richten aan de rand van het Waarderhout en in de Smuigelpolder.	Gemeente Heerhugowaard
5	KL18	Natuurcompensatie Velsen HOV (natuurcompensatie)	Door de aanleg van de busverbinding tussen Haarlem en IJmuiden (HOV Velsen) wordt een natuurverbinding doorsneden. Ter compensatie heeft de provincie een tunnelbuis onder het spoor aangelegd en 2 hectare natuur ingericht.	Provincie Noord-Holland
6	KL31	Groene AS: Wiegelweg (natuur, recreatie en water)	Realisatie zone Wiegelweg als verbindende schakel met de Bovenkerkerpolder. Het plan voor de Wiegelwegzone combineert groen/ecologie met water en recreatie.	Gemeente Amstelveen
7	KL34	Groene AS: Passage Akersluis deelproject 2 (natuurverbinding)	Met de aanleg van de passage Akersluis is de Vrije Geer gekoppeld aan de ecologische verbindingzone Groene AS langs het Zwarte Pad en langs de Osdorperweg.	Gemeente Amsterdam, stadsdeel Nieuw-West
8	KL39	Natuurcompensatie Gasontvangstation Halfweg	Stedin Netbeheer B.V. bouwt een nieuw gasontvangstation in Halfweg. Dit gebied is gelegen binnen het NNN. Stedin heeft het verlies van 0,0575 ha financieel gecompenseerd.	Stedin Netbeheer B.V.
9	LH05	Natuurcompensatie Gemaal Schardam (natuurcompensatie)	Het HHNK legt in de gemeente Zeevang een nieuw gemaal aan. Hierbij wordt een watergang aangelegd, die dwars door het NNN loopt. HHNK compenseert de schade aan 2 ha natuur door de aankoop van 2 ha grond nabij Schardam.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
10	NHN02	Dorpzicht (natuur)	Bij Dorpzicht (Texel) is een natuurgebied van 120 ha gerealiseerd met bloemrijke graslanden voor zowel weidevogels als orchideeën en andere planten. Ook is er een wandelroute aangelegd.	Provincie Noord-Holland
11	NHN27	Natuurcompensatie westzijde Grote Sloot Schagen (natuurcompensatie)	Bij een bedrijfsverplaatsing van een agrarisch bedrijf en vervangende woningbouw gaat 2.400 m ² weidevogelgebied permanent verloren. Er heeft hier financiële compensatie plaatsgevonden.	Particulier

Dorpzicht, Texel

Tabel 2 | Uit PMG gehaalde projecten

Uit PMG gehaald				
Nr.	Project nr.	Projectnaam	Omschrijving	Trekker
1	AGV43	Groene Uitweg Ruimtelijke Kwaliteit (ruimtelijke inrichting)	Het project is gestopt. De projectontwikkelaar heeft zich teruggetrokken.	Provincie Noord-Holland
2	KL08	Fietspad Oase Zandvoortselaan (recreatie)	Het project is gestopt. De rechtbank heeft het bezwaar van de stichting Natuurbelang AWD gegrond verklaard. Bloemendaal en Zandvoort gaan nu met Haarlemmer- meer en Heemstede bekijken of er alternatieven mogelijk zijn.	Provincie Noord-Holland
3	NHN13	Luwtemaatregelen Hoornse Hop (natuur)	Het college van Gedeputeerde Staten heeft besloten om op basis van de besluitvorming in BO MIRT van 13 oktober 2016 de luwtemaatregelen Hoornse Hop te stoppen en een nieuwe verkenning voor een volwaardig alternatief (zowel in ecologische als recreatieve zin) te starten.	Rijkswaterstaat
4	PNH11	GU Subsidiereregeling BC Zeevang en Groene Uitweggebied	Deze subsidieregeling voor het verbeteren landbouwinfrastructuur in het gebied de Zeevang en in de Groene Uitweg is gestopt. Er zijn 2 nieuwe subsidiereregelingen voor het Groene Uitweggebied opgestart (PNH17 en PNH 20, zie 3.5).	Provincie Noord-Holland

2.2 VOORTGANG NNN

In Noord-Holland is 56.300 hectare begrensd als NNN (stand per 1-1-2017) en daarvan is 50.400 hectare ingericht als natuur. De restantopgave is nu nog ca. 5.900 hectare. Daarvan is ongeveer 1.600 ha verworven maar nog niet ingericht als natuur en ongeveer 4.300 nog niet verworven en nog niet ingericht.

Tabel 3 | Stand van zaken NNN (in hectare)

	Gereed	Nog te realiseren
NNN gerealiseerd	50.400	
Niet verworven en niet ingericht		4.300
Wel verworven, niet ingericht		1.600
Totaal	50.400	5.900

Als we kijken naar de ontwikkeling in de afgelopen jaren (Tabel 4) dan kunnen we constateren dat in Noord-Holland sinds de decentralisatie van het Natuurbeleid in 2013:

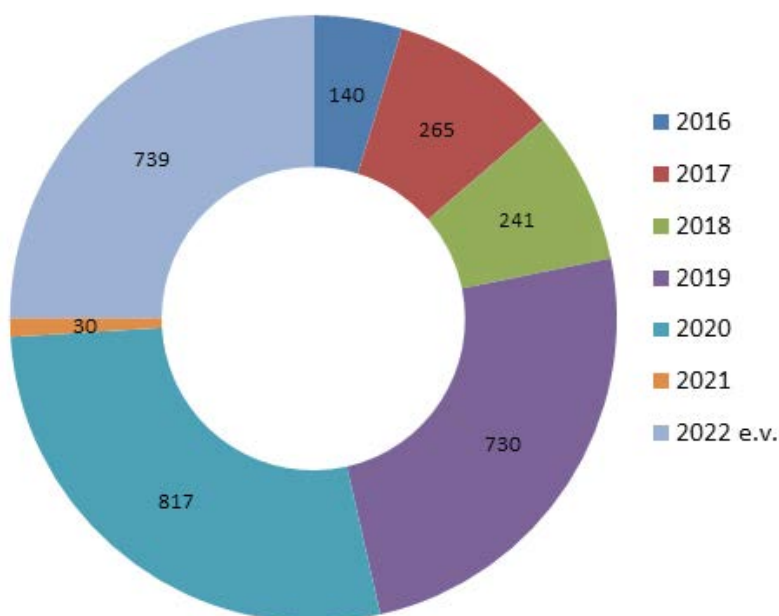
- 1 De NNN met nog ruim 1000 ha is toegenomen;
- 2 Er ruim 2000 ha NNN is gerealiseerd; en
- 3 Dat de restantopgave met bijna 1000 ha is afgenomen

Tabel 4 | Ontwikkeling NNN realisatie over de voorgaande jaren

PMG	Totaal NNN*	NNN gerealiseerd	Nog te verwerven (grondverwerving/functiewijziging SKNL)	Nog in te richten
2014 - 2018	55.202	48.095	4.301	7.107
2015 - 2019	55.517	48.351	4.229	7.157
2016 - 2020	55.850	49.028	4.919	6.822
2017 - 2021	56.268	50.127	4.365	6.141
2018 - 2022	56.300	50.400	4.300	5.900

* De omvang van NNN wijzigt jaarlijks in beperkte mate vanwege aanpassingen in de begrenzing via het Natuurbeheerplan. Daarnaast kunnen verschillende rekenmethodieken voor verschillen in cijfers zorgen. Bij deze berekening is uit gegaan van de voortgangkaart januari 2017.

Figuur 4 | Realisatie NNN hectares per jaar

Van de totaal gerealiseerde hectares wordt een deel gerealiseerd in projecten, die in dit PMG benoemd zijn en een deel door middel van SKNL subsidieaanvragen door derde partijen. Figuur 4 geeft aan hoeveel hectares in welk jaar gerealiseerd zijn/worden in projecten uit het PMG. Te zien is dat er in 2016 140 hectares gerealiseerd zijn in projecten. In 2017 wordt 265 hectare aan NNN gerealiseerd. Deze hectares zijn onder andere afkomstig uit de projecten Dorpzicht op Texel, Voormalig Vliegveld Bergen en de Holendrechtterpolder (zie hiervoor ook onder gerealiseerde projecten). De hectares, die in 2018 worden geprognosticeerd zijn afkomstig van projecten, die nu reeds in uitvoering zijn (onder andere de Harger- en Pettemerpolder, de Hanenplas en

de Bol op Texel). Een verklaring voor de grote hoeveelheid hectares in 2019 is dat in dat jaar verwacht wordt dat onder andere Waalenburg op Texel gerealiseerd wordt (490 hectare) en de subsidie voor de Vuntus definitief wordt vastgesteld, waarmee 150 hectare natuur is gerealiseerd. Vanaf 2020 zijn de te realiseren hectares moeilijker in te schatten; sommige projecten hiervan zijn al wel in voorbereiding (bijvoorbeeld De Kampen en de schil Naardermeer), anderen zitten nog in de studiefase.

Zoals eerder aangegeven is van de totaal gerealiseerde hectares een deel nieuwe NNN en een deel kwaliteitsverbetering van bestaande NNN. In tabel 5 is aangegeven hoeveel hectares nieuwe NNN worden gerealiseerd en bij hoeveel hectares het om kwaliteitsverbetering gaat.

Tabel 5 | Kwaliteitsverbetering in gerealiseerde hectares in projecten

PMG	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 e.v.	Totaal
Nieuwe NNN	140	165	186	298	518	30	599	1.902
Kwaliteitsverbetering	0	100	55	432	299	0	0	886
Totaal	140	265	241	730	817	30	599	2.788

Uit de tabel blijkt dat ongeveer 1/3 van de gerealiseerde hectares kwaliteitsverbetering van bestaande NNN betreft. Mogelijk ligt dit percentage nog iets hoger, omdat voor de hectares van 2022 en verder nog geen inzicht is in het percentage kwaliteitsverbetering.

Naast hectares, die gerealiseerd worden in projecten, worden er zoals gezegd ook hectares gerealiseerd door SKNL-subsidies. In tabel 6 is aangegeven hoeveel hectares SKNL zijn gerealiseerd vanaf 2002. In 2016 zijn 32 hectares NNN via SKNL ingericht en dus gerealiseerd.

Tabel 6 | Overzicht verleende beschikkingen SKNL in 2016

	Subsidiebeschikking door RVO sinds 2002-nu	Verleende beschikkingen PNH in 2016	
	ha	ha	Aantal beheerders
Subsidie SKNL functiewijziging	1.432	37	10
SKNL-inrichting	1.403	32	7

In het PMG 2017-2021 was een raming opgenomen van 178 ha te realiseren NNN; er is 172 ha gerealiseerd.

2.3 NATURA 2000 EN PAS

Om ook in Europees verband bijzondere natuur te beschermen zijn in het hele land gebieden aangewezen als Natura 2000. Deze gebieden vallen onder een speciaal beschermingsregime en er dient voor elk van deze gebieden een beheerplan opgesteld worden. Daarin staan de verschillende maatregelen die de komende jaren genomen moeten worden om de staat van instandhouding van de natuur te behouden en te verbeteren. In 2015 is het PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) in werking getreden en hebben we met de terreinbeheerders van Natura 2000-gebieden een raamovereenkomst gesloten voor PAS-herstelmaatregelen.

In 2016 is voor € 8,3 miljoen aan subsidies verleend voor de voorbereiding en uitvoering van de herstelmaatregelen in de Amsterdamse Waterleiding Duinen, Polder Ster en Zodde in de Oostelijke Vechtplassen, in het Oostzanerveld en in het Noord-Hollands Duinreservaat en Kennemerland Zuid. In verband met een mogelijk risico op ongeoorloofde Staatssteun is met drie partijen overeengekomen om niet met een subsidie maar met een opdracht te werken. In het begin van 2017 zijn aan deze partijen opdrachten verleend voor een totaal bedrag van € 6,4 miljoen. Veel van het voorbereidingswerk is inmiddels afgerond en meerdere maatregelen zijn nu in uitvoering of zijn al klaar.

2.4 VERBINDEND GROEN

Ontsnippering van infrastructuur, zoals wegen, spoor en vaarwegen, haalt barrières weg voor dieren zodat ze veilig kunnen oversteken. Daarmee vergroten we het bruikbare leefgebied en daarmee hun overlevingskansen.

Samen met natuur- en infrabeheerders, werken we bijvoorbeeld intensief aan de realisatie van natuurbruggen in het Gooi en in de Kennemerduinen. In de duinen is de oplevering van de natuurbrug Zeepoort nabij. Prorail bereidt momenteel de natuurbrug over het spoor voor, waarna drie natuurbruggen gezamenlijk de duinen weer met elkaar verbinden. Eenmaal aangelegd, blijft goed onderhoud en beheer van de voorzieningen van groot belang.

Een mooi symbool van het succes van natuurverbindingen is de verbinding Naardermeer-Ankeveen; hier is de eerste otter al waargenomen!

Otter op de camera in de verbinding Naardermeer-Ankeveen

Ook de kleinere faunapassages zijn van groot belang. We monitoren deze voorzieningen met de hulp van het publiek. Via Wildspotter.nl kan iedereen meedoen met de determinatie van de videobeelden, waarmee we het gebruik van de fauna-voorzieningen goed in beeld krijgen.

2.5 NATUURCOMPENSATIE

Volgens art 19 en 25 van de PRV dienen de ingrepen in de NNN en het weidevogelleefgebied gecompenseerd te worden en wordt de compensatie vastgelegd in het bestemmingsplan. In de uitvoeringsregeling natuurcompensatie Noord-Holland is opgenomen dat de compensatie wordt vastgelegd in een compensatieplan en dat er een compensatieovereenkomst wordt gesloten.

In 2017 zijn de volgende compensatieprojecten gerealiseerd (zie ook tabel 1):

- 1 Natuurcompensatie Monnikenberg
- 2 Natuurcompensatie Oosttangent
- 3 Natuurcompensatie HOV Velsen
- 4 Natuurcompensatie gemaal Schardam
- 5 Natuurcompensatie Westzijde Grote Sloot Schagen
- 6 Natuurcompensatie Gasontvangststation Halfweg

2.6 RECREATIEVE VERBINDINGEN

In de afgelopen periode (2015 en 2016) zijn routenetwerken tot stand gekomen met een lengte van 1.838 km aan fiets- en wandelpaden. In totaal heeft de provincie nu 2.660 km aan fiets- en wandelpaden gerealiseerd.

De provincie investeert ook in 2018 in de toegankelijkheid van de provinciale groenstructuur voor wandelaars en fietsers. Daarbij geven we prioriteit aan de ontwikkeling van regionale routenetwerken en het oplossen van knelpunten in stad-landverbindingen.

Naast het PMG heeft de Provincie Noord-Holland de subsidieregeling Uitvoeringsregeling Groen waarmee recreatieve initiatieven zoals TOP's en wandelen gestimuleerd worden. Daarnaast voert Recreatie Noord-Holland namens de Provincie de Boerenlandpadregeling uit: Wandelen over agrarische percelen.

PROGRAMMA'S EN PROJECTEN

De provincie Noord-Holland voert binnen het PMG projecten en programma's uit. De projecten kunnen worden verdeeld in projecten die zich in de studiefase, planfase of realisatiefase bevinden. De fasen zoals in dit hoofdstuk aangegeven zijn de fasen waarin een project zich bevindt per 1 januari 2018. Projecten kunnen door de provincie zelf of door een derde partij worden getrokken, waarbij de provincie kan meedenken/meefinancieren.

De programma's worden altijd door de provincie zelf getrokken. De programma's bestaan uit een hoeveelheid projecten in een gebied, die zich in verschillende fasen bevinden. De projecten worden soms door derden uitgevoerd en soms door de provincie zelf getrokken. In tabel 7 is aangegeven hoeveel projecten opgenomen zijn in het PMG 2018-2022.

Tabel 7 | Projecten in het PMG 2018-2022

Wat	Aantal projecten	Trekkende partij projecten
Programma Gooi en Vecht	42	Provincie (23), derden (19)
Programma Natura 2000 / PAS	2	Provincie (2), derden (0)
Natuurcompensatie	9	Provincie (1), derden (8)
Overige projecten studiefase	10	Provincie (6), derden (4)
Overige projecten planfase	4	Provincie (3), derden (1)
Overige projecten realisatiefase	19	Provincie (9), derden (10)
Totaal projecten PMG 2018-2022	86	Provincie (44), derden (42)

3.1 PROGRAMMA GOOI EN VECHTSTREEK (WAARONDER GROENE UITWEG)

De regio Gooi en Vechtstreek kent een omvangrijke restantopgave voor het NNN. Voor een groot deel heeft dit gebied de Natura 2000-status, hetgeen ons land (internationaal) verplicht deze gebieden te beschermen. Tegelijk spelen er grote andere belangen zoals de inpassing van de verbrede Rijksinfrastructuur (verbinding A6-A1-A9 en Vechtaquaduct), nieuwe woningbouwopgaven, de functie als (recreatief) uitloopgebied voor de stad, de (KRW) wateropgaven, de leefbaarheid en de economische belangen (landbouw, toerisme/watersport). In de Vechtstreek en delen van Amstelland wordt daarnaast het Groene Uitweg programma uitgevoerd, een investeringsprogramma gekoppeld aan de nieuwe Rijksinfra-projecten ten behoeve van kwaliteitsimpulsen voor het landschap, agrarische structuurversterking, recreatie, cultuurhistorie en natuurontwikkeling.

Het programma Gooi en Vechtstreek voorziet in de realisatie van deze opgaven in dit gebied voor de periode 2016-2020. Het streven is om enerzijds een robuust en duurzaam netwerk van natuurgebieden en een goede waterkwaliteit te realiseren dat voldoet aan de EU richtlijnen en regelgeving (Natura 2000, KRW). Daarnaast omvat het programma recreatieve opgaven, waaronder het verbeteren van fiets-, wandel - en vaarroutes en de verdere ontwikkeling van het toerisme in de regio. Bovendien wordt de agrarische structuur versterkt, en biedt het programma ruimte voor een kwalitatief hoogwaardige en duurzame inpassing van de nationale infrastructuur in en rond het gebied.

Het gebied moet onderdeel worden van de grootste natte natuurverbinding van Nederland (voormalige natte as). Op verschillende plekken wordt gewerkt aan het leggen van koppelingen tussen de verschillende geïsoleerd liggende natuurgebieden. Met Rijkswaterstaat samen wordt momenteel gewerkt aan het tot stand brengen van twee belangrijke natuurverbindingen:

- de Waterlandtak, die de verbinding vormt tussen het Naardermeer en de IJmeerkust en het Diemberbos;
- de Gooimeertak, die de verbinding vormt tussen het Naardermeer en de Gooimeerkust.

Met betrekking tot de Waterlandtak is inmiddels de oude A1 verwijderd en is begonnen met de inrichting

van een nieuw natuurgebied van 43 hectare dat een belangrijke schakel zal vormen in het NNN. Dit resultaat komt voort uit een nauwe samenwerking met RWS waarbij NNN en natuurcompensatie op een slimme manier zijn gecombineerd.

Rond het Naardermeer wordt een hydrologische buffer gecreëerd, met een hoger waterpeil en geen bemesting van omliggende percelen waardoor de waterkwaliteit (en daarmee de natuurwaarden) in het Naardermeer sterk zal verbeteren.

De grootste NNN-opgave ligt in de Oostelijke Vechtplassen. Hier wordt de komende jaren nog circa 780 hectare natuur ontwikkeld die merendeels is aangewezen als Natura 2000-gebied. Hiervan zal circa 634 hectare aan grond nog beschikbaar moeten komen, alvorens inrichting mogelijk is. Grote nieuwe opgaven liggen met name in de Horstermeerpolder, het Weerslootgebied, 't Hol en Kortenhoef Oost.

Naast de aanleg van nieuwe natuur is een flinke kwaliteitsverbetering nodig in de bestaande NNN, met name om de biodiversiteit te behouden/versterken en om te kunnen voldoen aan de N2000 doelstellingen.

Daarnaast kennen de Oostelijke Vechtplassen verschillende andere opgaven zoals het verbeteren van de waterkwaliteit, het beheersen van exoten, het oplossen van een groot baggerprobleem in de Loosdrechtse Plassen, het vergroten van de leefbaarheid en attractiviteit van het gebied en een grote recreatieve opgave (transitie watersportsector, aanleg recreatieve verbindingen over land en over water). Een brede coalitie van (gebieds)partijen concludeerden dat alleen door een integrale aanpak en goede samenwerking er een kans is om de hardnekkige opgaven van Oostelijke Vechtplassen tot uitvoering te brengen. Afgelopen jaar is deze samenwerking opgestart en hebben partijen een gebiedsakkoord met investeringsprogramma opgesteld om de komende tien jaar de genoemde opgaven gezamenlijk uit te voeren. Ook de realisatie van de volledige NNN opgave wordt in het gebiedsakkoord meegenomen.

Het streven is om eind 2017 het gebiedsakkoord te ondertekenen en de benodigde middelen hiervoor (meerjarig) beschikbaar te stellen. Het gaat voor een groot deel om nieuwe middelen die gemeenten, provincies, waterschap, plessenschap en ondernemers beschikbaar stellen. Na ondertekening zullen in het PMG 2019-2023 de afspraken uit het gebiedsakkoord verwerkt worden, waarbij de sturing op losse projecten wordt vervangen door een meer gebiedsgerichte sturing. Een stuurgroep Oostelijke Vechtplassen zal de komende jaren de afspraken uit het gebiedsakkoord implementeren.

Er wordt uitvoering gegeven aan het in 2015 ondertekende het convenant 'Naarden buiten de Vesting', waarmee een integraal gebiedsprogramma voor het landelijk gebied van Naarden wordt uitgevoerd, waaronder een nieuwe vaarverbinding van Naarden naar het Gooimeer. Ook wordt gewerkt aan de aanleg van een passantenhaven in Naarden en het herstel en behoud van de open schootsvelden rondom vesting Naarden.

Aan de oostrand van de provincie ligt 't Gooi. De nog resterende NNN-opgave in dit gebied bedraagt zo'n 200 hectare. Hiervan liggen 98 hectaren in De Kampen, een gebiedje met kruidenrijk en vochtig weidevogelgrasland dat deel uitmaakt van weidevogel-kerngebied Eemland. Voor de uitwerking hiervan is een convenant getekend door de gemeente Blaricum, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, stichting Agrarisch Blaricum en de provincie. Op de Gooise Engen ligt ook nog een opgave voor ca 100 hectare, waarover via een interactief gebiedsproces samen met de eigenaren en pachters wordt gezocht naar een maatwerkoplossing die recht doet aan het bijzondere karakter van de enges. Een ander onderdeel van de plannen voor 't Gooi betreft de aanleg van enkele omvangrijke natuurverbindingen met bijbehorende toelopen.

In 2017 is er een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen gemeenten, provincie en GNR over de realisatie van de Groene Schakel (robuuste natuurverbinding ten oosten van Hilversum) in samenhang met de realisatie van een HOV-verbinding en het versterken van de recreatiemogelijkheden. In het PMG is daarvoor geld gereserveerd. Het project Groene Schakel (GV48) wordt geprogrammeerd en verantwoord via HOV 't Gooi (programma Bereikbaarheid in de Begroting).

In tabel 8 is aangegeven welke projecten gerealiseerd worden in het Programma Gooi en Vechtstreek. De projecten zijn weergegeven per deelgebied, overeenkomstig de indeling in het Programma Gooi en Vechtstreek 2016-2020 (d.d. 10 februari 2016). Wanneer de projectnaam start met de letters GU wil dit zeggen dat het project onderdeel uitmaakt van het gebiedsprogramma Groene Uitweg. Informatie over het gebiedsprogramma De Groene Uitweg is opgenomen in bijlage 2.

Tabel 8 | Projecten Programma Gooi en Vechtstreek (waaronder Groene Uitweg)

Nr.	Project nr.	Projectnaam (nummer Programma Gooi en Vechtstreek) (doel)	Omschrijving	Fase (fase vorig PMG)	Trekker
Deelgebied 1: Diemerscheg					
1	GV12	Studieprojecten Diemerscheg (1.1, 1.4 en 1.5) (natuur)	Langs het IJmeer tussen Diemen en Muiden wordt het natuurgebied 'Baai van Ballast' gerealiseerd. Het natuurgebied wordt onderdeel van de Waterlandtak, een natuurverbinding tussen het Naardermeer en het IJmeer/Diemerbos. De Gemeenschapspolder wordt als NNN ingericht	Studie (studie)	Provincie Noord-Holland

Nr.	Project nr.	Projectnaam (nummer Programma Gooi en Vechtstreek) (doel)	Omschrijving	Fase (fase vorig PMG)	Trekker
2	GV14	Diemerbos fase 2 (1.2) (natuur en recreatie)	Met de realisatie van het investeringsplan Diemerbos fase 2 wordt de recreatieve toegang vanuit Amsterdam naar het landelijk gebied vergroot met nieuwe fietspaden en landschappelijke maatregelen. Daarnaast wordt het Diemerbos gekoppeld aan het NNN.	Realisatie (realisatie)	Stuurgroep Diemerbos
3	GV26*	Verbreding A1/A6/A9 (natuurcompensatie)	Rijkswaterstaat verbreedt de komende jaren de snelwegen tussen Schiphol, Amsterdam en Almere. Hierdoor wordt 62,2 ha NNN en 111 ha weidevogelleefgebied aangetast. Als compensatie wordt 113,2 ha nieuwe natuur gerealiseerd en 22 ha kwaliteitsverbetering binnen bestaande NNN gerealiseerd. T.b.v. de 111 ha weidevogelleefgebied wordt 1,3 miljoen euro beschikbaar gesteld voor beheermaatregelen in het gebied.	Realisatie (realisatie)	Rijkswaterstaat
4	GV30*	Natuurboog (1.3) (natuurverbinding)	Aanleg van ecologische verbindingen in de zone tussen het Diemerbos en de Holendrechtspolder.	Realisatie (realisatie)	Gemeente Amsterdam
5	GV64	GU: Duurzaam beheer Diemer Bos (beheer)	Maatregelen om het beheer van het Diemerbos op termijn structureel geregeld te hebben	Plan (geen)	Staats- bosbeheer
6	GV66	GU: Gaasperplas Centraal (recreatie)	Versterking infrastructuur van en naar de fietsroutes rond de Gaasperplas, als versterking van de Oost-Westverbindingen tussen de Amstel- en Diemerscheg.	Studie (geen)	Groengebied Amstelland
Deelgebied 2: Naarden buiten de Vesting					
7	GV04	GU: Naarden buiten de Vesting (2.3, 2.4, 2.5 en 2.9) (natuur en recreatie)	Afronding projecten wandelpad, herstel en behoud schootsvelden, Gooimeertak en Agrarische structuurversterking.	Realisatie (realisatie)	Regio Gooi en Vechtstreek
8	GV13	GU: Agrarische structuurverbetering en boerderij- verplaatsingen (2.4) (natuur, agrarische structuurverbetering)	In het agrarisch kerngebied van de noordelijke Vechtstreek vindt een grootschalige kavelruil plaats om zowel de agrarische structuur te verbeteren, als de natuur bij het Naardermeer te versterken.	Realisatie (realisatie)	Provincie Noord- Holland
9	GV57	GU: Binnendoorvaar- verbinding (2.6) (recreatie)	Aanleg van een nieuwe vaarverbinding tussen de Naardertrekvaart en het Gooimeer.	Plan (realisatie)	Provincie Noord- Holland
10	GV58	GU: Naardertrekvaart (2.7) (recreatie)	Capaciteitsvergroting van de Naardertrekvaart is noodzakelijk tussen de voorgenomen aantakking van de aan te leggen Binnendoorvaarverbinding en Naarden Vesting.	Studie (studie)	Regio Gooi en Vecht, gemeente Gooise Meren
11	GV59	GU: Passantenhaven (2.8) (recreatie)	De bestaande havenkom grenzend aan Naarden Vesting wordt vergroot om een aantal aanlegplaatsen voor passanten te realiseren. Ook worden bijpassende voorzieningen aangelegd.	Studie (studie)	Regio Gooi en Vecht, gemeente Gooise Meren
12	GV69	GU: Verder met de Vesting Muiden (landschap, recreatie, agrarische structuurverbetering)	Herstel en verbetering Vesting Muiden en de zuidelijke schootsvelden, verleggen Mariahoeveweg en agrarisch beheer Schootsvelden	Plan (geen)	Regio Gooi en Vechtstreek
Deelgebied 3: Robuust Naardermeer en Noordelijke Vechtstreek					
13	GV11	NNN schil Naardermeer (3.1) (natuur)	In de randzone van het Naardermeer wordt 103 hectare ingericht om natuurwaarden in en rond het Naardermeer te versterken en het natuurgebied te verbinden met de Vecht.	Plan (studie)	Provincie Noord- Holland
14	GV13	GU: Agrarische structuurverbetering en boerderij- verplaatsingen (3.2 en 3.3) (natuur, agrarische structuurverbetering)	In het agrarisch kerngebied van de noordelijke Vechtstreek vindt een grootschalige kavelruil plaats om zowel de agrarische structuur te verbeteren, als de natuur bij het Naardermeer te versterken.	Realisatie (realisatie)	Provincie Noord- Holland

* Project wordt onderdeel van het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen en bijbehorende gebiedsgerichte samenwerking

Nr.	Project nr.	Projectnaam (nummer Programma Gooi en Vechtstreek) (doel)	Omschrijving	Fase (fase vorig PMG)	Trekker
15	GV15	GU: Fietsbrug Nigtevecht (3.6) (recreatie)	Fietsers (en dieren) kunnen in 2018 bij Nigtevecht het Amsterdam-Rijnkanaal oversteken. De fietsbrug zorgt voor meer recreatiemogelijkheden en betere bereikbaarheid.	Realisatie (realisatie)	Provincie Noord-Holland
16	GV32	GU: Rondje Naardermeer (3.5) (recreatie en natuur)	Het project bestaat uit de ontsnippering van de spoorlijn Hilversum -Weesp door realisatie van een tunnel voor fietsers, wandelaars en fauna en de aanleg van een nog te bepalen aantal passages onder de spoorlijn door.	Realisatie (plan)	Provincie Noord-Holland
17	GV62	NNN Waterlandtak-Oost (afgesplitst van GV11) (3.4) (natuur)	Realisatie van 42 hectare natuur.	Studie (geen)	Provincie Noord-Holland
Deelgebied 4: Oostelijke Vechtplassen					
18	GV63	Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen (samenvoeging GV17, deel GV38, GV50 en GV51) (natuur en recreatie)	Uitvoeringsprogramma van het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen. Het bevat alle projecten die bijdragen aan de drie sporen: (1) ontwikkelen vrije tijdslandschap, (2) versterken ecologische waarden en (3) transitie van de recreatiesector.	Studie (geen)	Provincie Noord-Holland
19	GV67	GU: Gebiedsloods recreatie en toerisme Oostelijke Vechtplassen (recreatie)	Begeleiding van recreatieondernemers op weg naar een ondernemerschap waarin rekening wordt gehouden met de kwaliteiten van de omgeving zoals natuur en landschap.	Studie (geen)	Provincie Noord-Holland
20	GV70	GU: Wandelpaden Oostelijke Vechtplassen (recreatie)	Zeven nieuwe wandelpaden om de routenetwerken compleet te maken en ontbrekende schakels aan te vullen.	Plan (geen)	Provincie Noord-Holland
Deelgebied 5: Oostelijke Vechtplassen, deelgebied Ankeveen					
21	GV19	Horstermeerpolder (natuur)	Voor de Horstermeerpolder wordt een plan gemaakt met natuurontwikkeling als doel	Plan (studie)	Provincie Noord-Holland
22	GV39	GU: Fiets-, wandel- en ruiterpaden (5.3) (recreatie)	Het programma fiets-, wandel- en ruiterpaden bestaat uit 8 wandelpaden, 8 fietspaden, 5 ruiterpaden, 2 recreatieve voorzieningen en routebebording.	Realisatie (realisatie)	Diverse gemeenten
23	GV47	GU: Herstelplan Spiegel en Blijkpolderplas en Wijde Blik (5.6) (recreatie en natuur)	De Wijde Blik en de Spiegelplas zijn twee van de grotere plassen in het Oostelijk Vechtplassengebied. Natuurmonumenten neemt hier maatregelen om de toegenomen recreatiedruk te laten samengaan met de natuur(ontwikkeling).	Plan (studie)	Natuurmonumenten
24	GV65*	GU: Fiets- en wandelverbindingen Horstermeerpolder (recreatie)	versterken van de recreatieve mogelijkheden zuidkant Horstermeerpolder, met Fietspontje, fietspad en mogelijke voorzieningen voor recreatieve ontsluiting NERA-gebouw.	Plan (geen)	Provincie Noord-Holland
Deelgebied 6: Oostelijke Vechtplassen, deelgebied Kortenhoef					
25	GV16	Verwerving en inrichting 't Hol (6.4 en 6.9) (natuur)	In 't Hol, een bestaand natuurgebied in de Oostelijke Vechtplassen, worden de laatste agrarische percelen verworven en ingericht voor de natuur.	Studie (studie)	Provincie Noord-Holland
26	GV22*	Groenewoud en NNN Kortenhoef Oost (6.1 en 6.5) (natuur en recreatie)	Sanering en ontwikkeling van de voormalige stortplaats Groenewoud en het omliggende gebied door o.a. het ontwikkelen van 130 ha natuur.	Studie (studie)	N.V. Afvalzorg
27	GV34*	GU: Faunapassages N201 (6.7) (natuur)	De provincie wil onder de N201 meerdere faunapassages aanleggen, zodat de otter en andere dieren zich veilig van de Kortenhoefse Plassen naar natuurgebied de Wijde Blik kunnen verplaatsen.	Plan (plan)	Provincie Noord-Holland

* Project wordt onderdeel van het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen en bijbehorende gebiedsgerichte samenwerking

Nr.	Project nr.	Projectnaam (nummer Programma Gooi en Vechtstreek) (doel)	Omschrijving	Fase (fase vorig PMG)	Trekker
28	GV38*	GU: Vaart in de Vaart (6.6) (recreatie)	Vaart in de Vaart is een uitwerking van een gedeelte van het Wensbeeld Vaarrecreatie. In dit deelgebied gaat het om de s'Gravelandsevaart bevaarbaar maken, Zuidersluis, Noordersluis en de Gooise vaart.	Studie (plan)	Diverse instanties
Deelgebied 7: Oostelijke Vechtplassen, deelgebied Loosdrecht					
29	GV27	Vuntus (7.4) (natuur en water)	De Vuntus, het natuurgebied in de Oostelijke Vechtplassen ten noorden van Oud Loosdrecht, krijgt een kwaliteitsimpuls. De provincie investeert in waterkwaliteit (verdroging) en natuur (inrichting 140 ha).	Realisatie (realisatie)	Natuurmonumenten
30	GV31*	Proefproject legakkerherstel Loosdrechtse plassen (7.5) (natuur en water)	Doel is te onderzoeken of het veenslib uit de Loosdrechtse plassen verwerkt en toegepast kan worden als bouwstof langs een (vervallen) legakker om deze te versterken zodat deze voorzien zijn van robuuste, stabiele oevers die middels rietvegetatie een natuurlijke bescherming tegen afslag hebben.	Realisatie (realisatie)	Provincie Noord-Holland
31	GV38*	GU: Vaart in de Vaart (7.12) (recreatie)	Vaart in de Vaart is een uitwerking van een gedeelte van het Wensbeeld Vaarrecreatie. In dit deelgebied gaat het om de s' Gravelandsevaart bevaarbaar maken	Studie (plan)	Diverse instanties
32	GV39	GU: Fiets wandel ruiterspaden (7.12) (recreatie)	Het programma fiets-, wandel- en ruiterspaden bestaat uit 8 wandelpaden, 8 fietspaden, 5 ruiterspaden, 2 recreatieve voorzieningen en routebebording. In dit deelgebied gaat het om	Realisatie (realisatie)	Diverse gemeenten
33	GV52	Natuureilanden en duurzaam beheer Loosdrechtse Plassen (7.3 en 7.9) (Natura 2000)	Duurzaam beheer en onderhoud van de Loosdrechtse Plassen en oplossen van de baggerproblematiek en aanleg van enkele natuureilanden waarmee nieuwe Natura 2000 wordt gerealiseerd.	Studie (studie)	Provincie Noord-Holland
34	GV68*	GU: Vaarverbinding Loosdrechtse plassen naar Hilversums kanaal (recreatie)	Uitvoeren MER, ter ondersteuning van de besluitvorming of en zo ja op welke manier, de verbinding tussen Loosdrechtse plassen en Hilversums kanaal gerealiseerd zal kunnen worden	Studie (geen)	Provincie Noord-Holland
Deelgebied 8: 't Gooi/De Kampen					
35	GV06	Toelopen natuurbrug Laarderhoogt (8.9) (natuur)	De ecologische toelopen van de Natuurbrug Laarderhoogt worden ingericht. Bij de inrichting wordt bosterrein omgevormd naar open landschap met heide, open zand, poelen en schraalgrasland.	Realisatie (realisatie)	Goois Natuurreservaat
36	GV24	NNN De Kampen (8.7) (natuur)	De Kampen is een polder, gelegen ten zuidoosten van de A27 bij Blaricum. In dit gebied wil de provincie 98 hectare natuur realiseren in de vorm van weidevogelgrasland.	Plan (realisatie)	Provincie Noord-Holland
37	GV29	Verbinding Hoorneboeg (8.8) (natuur)	De natuurverbinding en toelopen aan weerszijden van de Natuurbrug Zwaluwenberg worden opnieuw ingericht, waarbij bos wordt omgevormd naar een open landschap met heide, open zand, schraalgrasland en poelen.	Realisatie (realisatie)	Gooi Natuurreservaat
38	GV36	Natuurontwikkeling Huydecoopersweg (8.10) (natuur, waterberging en recreatie)	Na afronding van de (water)bodemsaneringen in het kader van Plan Anna's Hoeve wordt een gebied nabij de A27 in Hilversum ingericht als permanente oplossing voor waterberging van extreme waterhoeveelheden binnen het stedelijk watersysteem.	Plan (plan)	AGV/Waternet
39	GV48	De Groene Schakel (8.6) (natuur)	Ecologische en recreatieve herinrichting van de gebieden Anna's Hoeve en Monnikenberg, alsmede de inpassing van de infrastructuur door middel van grondwallen en schermen.	Plan (realisatie)	Provincie Noord-Holland
40	GV53	Ontsnippering 't Gooi (8.11) (ecologische verbindingen)	Aanleg van 5 ecologische verbindingen en faunapassages op diverse plaatsen in 't Gooi.	Studie (studie)	Provincie Noord-Holland
41	GV54	Natuurontwikkeling Dassenveld (8.13) (natuur)	Ontpachting en inrichting tbv natuur van 8 ha gras en bouwland, nabij een natuurverbinding, onderdeel van de NNN.	Studie (studie)	Provincie Noord-Holland
Alle deelgebieden					
42	PNH06	Studiefase NNN en Recreatie	Procesgeld voor voorbereiding projecten uit het programma. Het gaat hierbij om procesgeld voor de voorbereiding van de ecologische verbinding Westerheide-Zuiderheide, en procesgeld voor de gebiedsprocessen in Laag-Holland, Oostelijke Vechtplassen en Amstelmeer.	Studie (studie)	Provincie Noord-Holland

* Project wordt onderdeel van het gebiedsakkkoord Oostelijke Vechtplassen en bijbehorende gebiedsgerichte samenwerking

3.2 PROGRAMMA NATURA 2000/PAS

In het PMG 2017-2021 waren alle Natura 2000/PAS gebieden in aparte projecten met bijbehorende projectnummers ondergebracht. In het huidige PMG hebben we onderscheid gemaakt in 2 clusters van projecten, namelijk herstelmaatregelen voor PAS in Natura 2000 gebieden en herstelmaatregelen voor Natura 2000-gebieden.

PNH21: Herstelmaatregelen Programma Aanpak Stikstof in Natura 2000

PAS-maatregelen worden getroffen om de Natura 2000 doelen te realiseren. In 2015 zijn er uitvoeringsafspraken met gebieds-partijen (Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Landschap Noord-Holland, Waternet, PWN en Waterschap Amstel, Gooi, en Vechtstreek) in een raamovereenkomst vastgelegd zodat de PAS-maatregelen voor de Natura 2000 gebieden gerealiseerd kunnen worden. In 2016 is een subsidiebeschikking afgegeven aan drie van de zes uitvoerende terreinbeheerders en is de uitvoering gestart. De overige terreinbeheerders wilden (nog) geen gebruik maken van een subsidieregeling in verband met het risico op ongeoorloofde staatssteun. Aan deze terreinbeheerders zijn in 2017 opdrachten verleend zodat ook deze partijen aan de slag konden. De PAS-maatregelen worden verspreid over de komende jaren uitgevoerd en moeten in juli 2021 klaar zijn.

PNH22: Herstelmaatregelen Natura 2000

Naast de PAS herstelmaatregelen moeten er ook herstelmaatregelen in de Natura 2000 gebieden worden uitgevoerd welke niet gekoppeld zijn aan het PAS. Het gaat hier ook om herstelmaatregelen om de hoeveelheid en/of kwaliteit van de kwalificerende habitats in deze gebieden te verbeteren (doelstelling Natura 2000).

De maatregelen zullen worden uitgevoerd door de grote terreinbeheerders in Noord-Holland (Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Landschap Noord-Holland, Waternet, PWN en Waterschap Amstel, Gooi en Vechtstreek). In 2017 wordt bekeken welke maatregelen prioriteit hebben zodat tot uitvoering kan worden overgegaan. De financieringsvorm voor het uitvoeren van de herstelmaatregelen staat nog niet vast; dit kan met subsidie en/of met opdrachten aan de terreinbeheerders.

3.3 NATUURCOMPENSATIE

Ruimtelijke ontwikkelingen die de natuurwaarden van het NNN, weidevogelleefgebieden of natuurverbindingen aantasten, zijn in beginsel niet mogelijk. Hierop kan de provincie een uitzondering maken wanneer de ontwikkeling een groot openbaar belang dient, er geen reële alternatieven zijn en de negatieve effecten op de natuurwaarden worden beperkt (mitigatie) en gecompenseerd. Wij hebben eerder toegezegd dat compensatie bij voorkeur plaatsvindt buiten de NNN. De uitvoering wordt hier op aangepast. Binnen Noord-Holland zijn al voor een aantal ruimtelijke ontwikkelingen natuurcompensatieafspraken gemaakt. Deze natuurcompensatieprojecten zijn ook geprogrammeerd in het PMG. Hierdoor blijven de natuurcompensatieprojecten in beeld en kan verantwoording worden afgelegd over de realisatie ervan. De natuurcompensatieprojecten staan in tabel 9. Met uitzondering van het project Landgoed Terra Nova, wordt in alle projecten natuur gecompenseerd buiten de NNN.

Tabel 9 | Natuurcompensatieprojecten

Natuurcompensatie				
Nr.	Project Nr.	Projectnaam	Omschrijving	Trekker
1	AGV55	Natuurcompensatie Landgoed Terra Nova	Stichting Landgoed Terra Nova wil een bestaande buitenplaats ontwikkelen. Ter compensatie worden verscheidene maatregelen getroffen, waaronder 674 m ² NNN en mitigerende maatregelen zoals het aanleggen van vleermuisvriendelijke verlichting.	Stichting Landgoed Terra Nova Loenen aan de Vecht
2	AGV56	Natuurcompensatie Scouting Laren	Uitspraak Raad van State bepaalt dat de gemeente een alternatieve locatie voor de activiteiten van Scouting Laren dient te zoeken. Indien de activiteit niet meer op de nu beoogde locatie wordt gerealiseerd, zal de huidige natuurcompensatieplicht mogelijk vervallen.	Gemeente Laren
3	GV26	Natuurcompensatie A1-A6-A9	Rijkswaterstaat verbreedt de komende jaren de snelwegen tussen Schiphol, Amsterdam en Almere. Hierdoor wordt 62,2 ha NNN en 111 ha weidevogelleefgebied aangetast. Als compensatie wordt 113,2 ha nieuwe natuur gerealiseerd en 22 ha kwaliteitsverbetering binnen bestaande NNN gerealiseerd. T.b.v. de 111 ha weidevogelleefgebied wordt 1,3 miljoen euro beschikbaar gesteld voor beheermaatregelen in het gebied.	Rijkswaterstaat
4	KL01	Natuurcompensatie Gasopslag Bergermeer	Het bedrijf Taqa Energy legt ondergrondse gasopslag aan onder de Bergermeer. Omdat dit leidt tot 30 ha natuurschade, moet TAQA 30 ha natuur compenseren. Het gaat om een blijvend nieuw natuurgebied voor weidevogels.	TAQA
5	KL19	Natuurcompensatie Fietspad Castricum Akersloot	De gemeente Castricum heeft een fietspad aangelegd in een weidevogelleefgebied tussen Castricum en Akersloot. Omdat de aanleg tot versterking van de weidevogels leidt compenseert de gemeente dit met de aanleg van 7,7 ha natuur.	Gemeente Castricum

Natuurcompensatie				
Nr.	Project Nr.	Projectnaam	Omschrijving	Trekker
6	LH21	Natuurcompensatie Waterrijk Zeevang	Voor de bouw van de woonwijk Waterrijk bij Oosthuizen wordt weidevogelleefgebied aangetast. Als natuurcompensatie zal het NAM terrein worden ingericht als weidevogelleefgebied.	Gemeente Zeevang
7	NHN04	Natuurcompensatie Westfrisiaweg	Bij de aanleg van de Westfrisiaweg (N23) wordt een weidevogelleefgebied en een aantal natuurverbindingen doorkruist. Compensatie vindt plaats door bij de A7 bij Hoorn natuurvriendelijke oevers en een ecologische stapsteen te realiseren.	Provincie Noord-Holland
8	NHN22	Natuurcompensatie Bedrijventerrein Kolksluis te 't Zand	Bedrijventerrein Kolksluis breidt uit. Natuurcompensatie t.b.v. 3,5 ha weidevogelleefgebied bestaat uit: aanleg 3,5 ha waterberging en 2 ha inrichting compensatiegrond.	Gemeente Schagen
9	NHN25	Natuurcompensatie Windpark Wieringermeer	Windkracht Wieringermeer gaat een windmolenpark aanleggen in de polder Wieringermeer. Vier windmolens zijn gepland in het Robbenoordbos (NNN), waarbij 1,9 ha bos verdwijnt en 1,4 ha bos wordt gekapt. Als compensatie voor het bos dat verdwijnt, zal Nuon een perceel van 3,9 ha aansluitend op het Robbenoordbos aankopen en inrichten als natuur. De 1,4 ha die gekapt wordt, wordt opnieuw ingericht.	Nuon Windpark Wieringermeer BV

3.4 PROJECTEN

Naast de projecten die vallen binnen de programma's, is er nog een groot aantal projecten, die de provincie trekt en/of financiert. Hiervan bevinden zich 10 projecten in de studiefase, 5 in de planfase en 18 in de realisatiefase.

Tabel 10 | Projecten getrokken en/of gefinancierd door de provincie

Nr.	Project Nr.	Projectnaam	Omschrijving	Trekker (fase vorig PMG)
				Studiefase
1	AGV45	Programmacoördinatie	Coördinatie van het gehele programma Groene Uitweg.	Provincie Noord-Holland (n.v.t.)
2	AGV57	GU: Stelling van Amsterdam, Fort Abcoude en omgeving	Verbetering van de omgevingskwaliteit en de recreatieve ontsluiting van Fort Abcoude.	Provincie Noord-Holland (geen)
3	KL16	Weidse Polders	De Weidse Polders (NNN) is al voor een groot deel verworven en (deels) ingericht. De provincie onderzoekt hoe de resterende opgave gerealiseerd kan worden. Hierbij wordt ook bekeken hoe de waterkwaliteit- en opslag in het gebied kan worden verbeterd.	Provincie Noord-Holland (studie)
4	KL26	Nieuwe Strandwal (natuur en water)	De Nieuwe Strandwal is een gebiedsontwikkelingsproject tussen Heiloo en Castricum. Doel van het deelprogramma Groen is de realisatie van projecten op het gebied van natuur, water, landschap en recreatie. De provincie zet zich hierbij in voor de natuur- en waterprojecten.	Provincie Noord-Holland (studie)
5	KL27	PARK21 (recreatie)	De gemeente Haarlemmermeer legt de komende 15 tot 20 jaar Park 21 aan (1000 ha). Het project dient meerdere doelen: verbetering waterkwaliteit en duurzaamheid, landschap, recreatie, landbouw en leisure.	Gemeente Haarlemmermeer (plan)
6	LH07	FES Verbrakking Westzaan (natuur)	In de polder Westzaan is het plan om, via de Nauernasche Vaart, brak water uit het Noordzeekanaal het Guisveld (in het noorden van de polder) en het Euverenweggebied (direct ten zuiden van het Guisveld) in te laten.	Provincie Noord-Holland (studie)
7	LH08	Dijkversterking Hoorn-Amsterdam (natuur, landschap, recreatie en natuurcompensatie)	Het HHNK versterkt de komende jaren de Markermeerdijken tussen Hoorn en Amsterdam. Voor de provincie is het van belang dat de dijkversterking goed in het landschap past. Ook wil de provincie hierbij de kansen voor natuur en recreatie benutten.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (studie)
8	NHN14	Huisduinerpolder (natuur)	De Huisduinerpolder is een drassige polder, grenzend aan de fortgracht van Fort Erprins in Den Helder. De polder maakt deel uit van het NNN. De provincie wil de brakke natuur in dit gebied versterken.	Provincie Noord-Holland (studie)
9	NHN17	Zandpolder (natuur)	In het natuurgebied de Zandpolder (NNN) wordt 32 ha natuur ingericht.	Landschap Noord-Holland (studie)
10	NHN18	Uitlandsche Polder (natuur en recreatie)	Ten noorden van het natuurgebied het Zwanenwater ligt de Uitlandsche polder (NNN). Hier wordt 38 ha NNN gerealiseerd.	Natuurmonumenten (studie)

Nr.	Project Nr.	Projectnaam	Omschrijving	Trekker (fase vorig PMG)
Planfase				
1	KL14	Binnenduinrand Egmond (natuur)	In de binnenduinrand van Egmond wordt natuur gerealiseerd. Hiermee wordt het NNN versterkt. Er is al 27 hectare ingericht; er wordt nog ca. 14 hectare gerealiseerd.	Provincie Noord-Holland (plan)
2	LH23	Natuurvriendelijke oevers IJperveld	In het IJperveld wordt ruim 8 km natuurvriendelijke oevers gerealiseerd die de natuurwaarden in en langs het water vergroten, de waterkwaliteit verbeteren en het afkalven van percelen stoppen.	Landschap Noord-Holland (geen)
3	NHN15	Schagen Kolhorn (natuur)	Langs de verbinding Schagen-Kolhorn liggen een aantal restant NNN opgaven. Hier wordt een aantal stapstenen gerealiseerd, die begrensd worden als NNN.	Provincie Noord-Holland (studie)
4	NHN16	Boskerpark (natuur en recreatie)	Tussen Groote Keeten, Abbestee en Callantsoog ligt de Boskerpolder. In het gebied komt een recreatiepark waarvan 19 ha is bestemd voor natuur.	Provincie Noord-Holland (plan)
Realisatiefase				
1	AGV35	Monitoring Natuurbrug Laarderhoogt	Vaststellen functioneren voor de doelsoorten, inzicht verkrijgen in de effecten van het recreatief medegebruik op het gebruik van de natuurbrug door de fauna en advies over inrichting en beheer om gebruik door de doelsoorten te optimaliseren.	Provincie Noord-Holland (plan)
2	AGV40	GU: Stelling van A-Nieuwe Hollandse Waterlinie (cultuur)	Projecten met als doel het behoud van en stimuleren van het bezoek aan en het gebruik van het waardevolle cultureel erfgoed Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie.	Provincie Noord-Holland (realisatie)
3	GV42	GU: Gebiedscoördinatie en projecten (landbouw)	De gebiedscoördinator begeleidt, informeert en ondersteunt agrarische ondernemers bij hun initiatieven in het kader van de Uitvoeringsregeling voor de agrarische sector Groene Uitweg.	Agrarische Natuur en Landschapsvereniging Vechtvallei (realisatie)
4	KL04	Natuurbrug Zeepoort (natuurverbinding)	De natuur van het Nationaal Park en waterleidingduinen wordt versterkt door de aanleg van drie natuurbruggen. Gezamenlijk verbinden zij meer dan 7.000 hectare natuurgebied. De natuurbrug Zeepoort in de gemeente Bloemendaal is onderdeel van deze natuurverbinding.	Provincie Noord-Holland (realisatie)
5	KL07	Uitbreiding Geestmerambacht (recreatie)	Het recreatiegebied Geestmerambacht ten noorden van Alkmaar wordt uitgebreid. Er worden nieuwe fiets- en wandelpaden aangelegd en er komt een nieuwe vaarverbinding ten noorden van Sint Pancras. Ook wordt een natuurpark van 24 ha aangelegd.	Recreatieschap Geestmerambacht (realisatie)
6	KL12	Tuinen van West (recreatie)	Tussen Amsterdam-West en Spaarnwoude liggen de Tuinen van West. Stadsdeel Nieuw-West wil het gebied aantrekkelijk maken door verschillende vormen van recreatie die passen bij de karakter van het gebied.	Gemeente Amsterdam, stadsdeel Nieuw-West (realisatie)
7	KL17	Harger en Pettemerpolder (natuur)	Vlak achter de Hondsbossche Zeewering ligt de Harger- en Pettemerpolder (Natura 2000). Hier wordt omzetting van landbouw naar natuur bevorderd en worden afspraken gemaakt over natuurontwikkeling en natuurbeheer.	Provincie Noord-Holland (realisatie)
8	KL22	Houtrak (natuur en recreatie)	De gemeente Haarlemmerliede & Spaarnwoude wil in de Houtrakpolder natuur en recreatieve voorzieningen realiseren. Het basisontwerp voor de tijdelijke inrichting wordt aangepast, waarbij rekening wordt gehouden met andere gebiedsontwikkelingen, zoals de Visie Noordzeekanaalgebied 2040.	Gemeente Haarlemmerliede & Spaarnwoude en Staatsbosbeheer (studie)
9	KL30	Groene AS Bovenlanden (natuur)	Aankoop en inrichting van 13 ha 'stepping stones', verdeeld over 7 projecten.	Stichting Bovenlanden Aalsmeer (realisatie)
10	KL32	Groene AS door Aalsmeer (natuur)	Realisatie Uitvoeringsprogramma Groene AS Aalsmeer: aankoop en inrichting van bovenlandjes, aanleg van natuurvriendelijke oevers, faunapassages, etc.	Gemeente Aalsmeer (realisatie)
11	KL33	Groene AS Amsterdamse Bos (natuur)	Aanleg van een natuurverbinding in de natuurzone van het Amsterdamse Bos; de Zuidelijke oeverlanden van de Nieuwe Meer, de Amstelveense Poel en het Schinkelbos.	Gemeente Amsterdam, dienst DMO (Amsterdamse Bos) (realisatie)
12	KL38	Waterrijk en Zanderij Castricum (natuur)	Bij project Waterrijk aan de binnenduinrand bij Egmond Binnen richt PWN 2,5 ha NNN in, zodat de omliggende NNN-terreinen een eenheid worden. Zanderij Castricum ligt aan de binnenduinrand bij Castricum. Hier richt PWN 5,5 ha NNN in.	PWN (realisatie)

Nr.	Project Nr.	Projectnaam	Omschrijving	Trekker (fase vorig PMG)
13	KL40	Camping Vafamil (natuur)	Verwerving van 9 ha natuurgebied (thans camping) op het Vafamilterrein langs de Zeeweg in Overveen. De wens is het terrein tot natuurgebied om te vormen.	Provincie Noord-Holland (realisatie)
14	NHN03	Hanenplas (natuur)	De natuur in de Hanenplas krijgt de komende jaren een impuls. Er wordt een natuurgebied van 55 ha NNN ingericht.	Provincie Noord-Holland (plan)
15	NHN06	De Bol (natuur)	In het oosten van Texel ligt natuurgebied De Bol. Natuurmonumenten onderzoekt de haalbaarheid om landbouwgrond te verwerven om natuurdoelen optimaal te kunnen realiseren.	Natuurmonumenten (realisatie)
16	NHN12	Wandelnetwerk Kop van Noord-Holland (recreatie)	De gemeenten Den Helder, Hollands Kroon en Schagen leggen het wandelnetwerk Kop van Noord-Holland aan. Hierbij worden bestaande wandelroutes omgevormd naar een netwerk en wordt 370 km aan nieuwe wandelroutes en paden gerealiseerd.	Gemeenten Den Helder, Hollands Kroon en Schagen (realisatie)
17	NHN23	Polder Waard Nieuwland (natuur)	Aan de Polder Waard Nieuwland (480 ha) wordt een ecologische en recreatieve impuls gegeven. Er wordt 23 ha natuur aangelegd gecombineerd met de opvang van water. Daarnaast wil de provincie een fietspad van ca. 7 km aanleggen over de Wierdijk.	Provincie Noord-Holland (studie)
18	PNH05	Voorbereidingskosten Verbinden en ontsnipperen (natuur)	Analyse en aanpak knelpunten in natuurverbindingen. Het betreft met name knelpunten als gevolg van provinciale wegen.	Provincie Noord-Holland (realisatie)
19	NHN01	Waalenburg (natuur)	Waalenburg is een belangrijk weidevogelgebied op Texel. Hier wordt een aaneengesloten natuurgebied van 490 ha gerealiseerd, waarmee wordt bijgedragen aan het NNN.	Provincie Noord-Holland (plan)

3.5 SUBSIDIES

De provincie Noord-Holland heeft 9 subsidieregelingen waarmee bijgedragen wordt aan de realisatie van de verschillende doelen van het PMG.

Tabel 11 | Provinciale subsidieregelingen groenprojecten

Subsidies			
Nr.	Subsidie Nr.	Naam Subsidie	Doel subsidie
1	PNH02	UVR Groen Subsidie TOP	Betere benutting van het landelijk gebied door recreanten door middel van het verbeteren van de bereikbaarheid, de toegankelijkheid en bekendheid van routes door het aanleggen van opstappunten.
2	PNH03	UVR Groen Subsidie Verbetering recreatieve verbindingen	Het oplossen van knelpunten in bestaande recreatieve verbindingen voor wandelen en fietsen tussen stad en platteland of tussen natuur- of recreatiegebieden. Realisatie van recreatieve verbindingen voor wandelen en fietsen tussen stad en platteland of tussen natuur- of recreatiegebieden.
3	PNH08	SKNL Functiewijziging en Inrichting (Particulier Natuurbeheer)	Functiewijziging en inrichting van agrarische bestemming naar natuur, van terreinen binnen de NNN die in particulier eigendom zijn. De inrichtingsmaatregelen vinden plaats op basis van een door de provincie goed te keuren uitvoeringsplan.
4	PNH10	SKNL Kwaliteitsimpuls	Bevordering kwaliteit van bestaande natuurgebieden in Noord-Holland.
5	PNH13	UVR Groen Subsidie Weidevogelbiotopen	Om het leefgebied van weidevogels beter te kunnen inrichten en daarmee het leefgebied aantrekkelijker te maken, wil de provincie met deze nieuwe subsidiemogelijkheid investeringen in hogere waterpeilen en het verwijderen van bomen en struiken stimuleren.
6	PNH14	GU Subsidies UVR agrarische sector	Het stimuleren van verbreding, structuurversterking, innovatie en verduurzaming van de agrarische sector.
7	PNH17	UVR subsidie bedrijfsverplaatsing en kavelruil NNN	Regeling ten behoeve van agrariërs in het NNN die niet kunnen of willen overschakelen naar natuurbeheer
8	PNH19	UVR subsidie versnipperde natuurterreinen	Stimulering terreinbeherende organisaties om de efficiency van het beheer van versnipperde natuurterreinen te verhogen door verkoop of overdracht van het beheer aan collega terreinbeheerders in de directe omgeving.
9	PNH20	UVR bedrijfsverplaatsing Groene Uitweggebied	Bedrijfsverplaatsingen in het Groene Uitweg gebied t.b.v. verbetering agrarische structuur, landschap en natuur buiten het NNN.

FINANCIËN

4.1 RAMING BINNEN HET PMG

De projecten in het PMG 2018-2022 worden vanuit verschillende dekkingsbronnen bekostigd. Dit is afhankelijk van het doel waarvoor het project gerealiseerd wordt. De PMG dekkingsbronnen betreffen:

- Bestemmingsreserve Groen;
- Bestemmingsreserve Groene Uitweg;
- Bestemmingsreserve UNA;
- Bestemmingsreserve TWIN-H (Tweede Investeringsimpuls Noord-Holland);
- Balanspost ILG (resterende middelen Investeringsbudget Landelijk Gebied);
- Bestemmingsreserve ILG (resterende middelen Investeringsbudget Landelijk Gebied);
- en overige budgetten.

De totale vermogensbehoefte, inclusief de grondverwerving, bedraagt voor de jaren 2018 tot en met 2022 ca. 194 miljoen euro. In tabel 12 is de onderverdeling van de totale dekking over de verschillende dekkingsbronnen weergegeven.

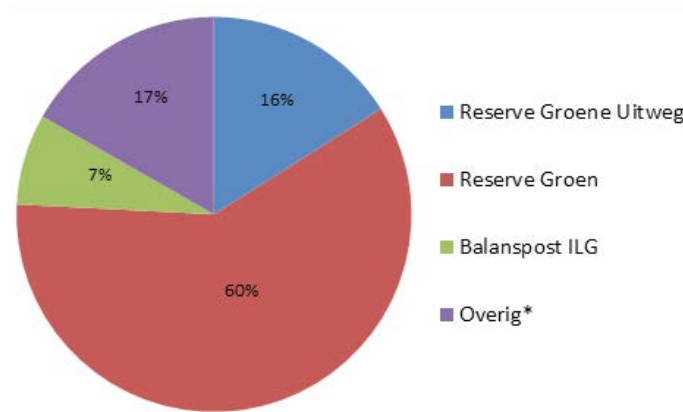
Tabel 12 | Totale dekking PMG 2018-2022

Reserve Groene Uitweg	€ 31.125.351
Reserve Groen	€ 116.690.002
Balanspost ILG	€ 14.467.218
Overig*	€ 32.468.884
Eindtotaal	€ 194.751.455

*) In de post overig zijn diverse kleinere dekkingsbronnen opgenomen.

De Bestemmingsreserve Groen is de belangrijkste dekkingsbron van het PMG. Uit deze reserve wordt 60% van het totale programma gefinancierd, gevolgd door de Reserve Groene uitweg, waaruit 16% van de benodigde middelen gedekt wordt (zie figuur 5).

Figuur 5 | Verdeling dekkingsbronnen PMG

De Bestemmingsreserve Groen wordt gevoed door:

- 1 Rijksmiddelen voor natuur die, conform afspraken in het Natuurakkoord (2011) en het Natuurpact (2013), via het provinciefonds aan ons worden overgemaakt.
- 2 Opbrengsten uit verkoop van BBL- en PASO-gronden.

Op korte termijn is de “orderportefeuille” aan projecten goed gevuld. Met name in 2018 (€ 28 miljoen) en 2019 (€ 44 miljoen) zijn de onttrekkingen aan de Reserve Groen hoog. In de jaren 2020-2022 zijn de onttrekkingen, voor zover nu bekend, lager (respectievelijk € 16 miljoen, € 19 miljoen en 9 miljoen). De stand van de Reserve Groen is toereikend om de in het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen 2018-2022 opgenomen projecten te kunnen dekken.

Wat betreft de ramingen binnen het PMG is het belangrijk om onderscheid te maken in:

- raming voor de PMG-periode 2018-2022 (paragraaf 5.2);
- doorkijk voor de periode 2023 tot en met 2027, aangezien dit de periode is waar de restanttaakstelling NNN gerealiseerd moet worden. Voor deze doorkijk zijn de financiële cijfers gebaseerd op uitgangspunten/aannames en normbedragen. Dit zal verder worden toegelicht in paragraaf 5.3.

De raming (september 2016) van de investeringen voor het jaar 2017 zoals opgenomen in het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen 2017-2021 was € 64.781.352. De bijgestelde raming op basis van actuele inzichten voor het jaar 2017 bedraagt € 41.079.265.

4.2 RAMINGEN PMG PERIODE 2018-2022

De hier opgenomen ramingen en kasritmes betreffen ramingen en kasritmes van medio 2017. Het is mogelijk dat er in het resterende deel van 2017 verschuivingen hebben plaatsgevonden of nog zullen plaatsvinden. De definitieve stand van de reserve op 31-12-2017 zal worden verwerkt in de Jaarrekening 2017 en vormt het uitgangspunt voor het PMG 2019-2023.

4.2.1 Programma Gooi en Vechtstreek

Voor het programma Gooi en Vechtstreek zijn in deze paragraaf de verwachte uitgaven van de provincie Noord-Holland per project en deelgebied aangegeven voor de periode 2018-2022.

Tabel 13 | Verwachte uitgaven projecten uit Programma Gooi en Vechtstreek 2018-2022

Nr.	Project nr.	Projectnaam	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
1	GV12	Studieprojecten Diemerscheg (1.1, 1.4 en 1.5)	555.000	225.000	-	-	-	780.000
2	GV14	Diemerbos fase 2 (1.2)	-	-	-	-	-	-
3	GV26	Verbreding A1/A6/A9	-	-	-	-	-	-
4	GV30	Natuurboog (1.3)	-	-	-	-	-	-
5	GV64	GU: Duurzaam beheer Diemerbos	-	100.000	-	-	-	100.000
6	GV66	GU: Gaasperplas centraal	-	450.000	-	-	-	450.000
7	GV69	GU: Verder met de vesting Muiden	2.200.000	-	-	-	-	2.200.000
		Totaal deelgebied 1	2.755.000	775.000	-	-	-	3.530.000
8	GV04	GU: Naarden buiten de Vesting (2.3, 2.4, 2.5 en 2.9)	-	-	-	450.454	-	450.454
9	GV13	GU: Agrarische structuurverbetering en boerderijverplaatsingen (2.4)	100.000	-	-	-	182.642	282.642
10	GV57	GU: Binnendoorvaar Verbinding (2.6)	555.922	5.407.060	4.368.947	1.011.689	-	11.343.618
11	GV58	GU: Naardertrekvaart (2.7)	-	304.200	-	-	-	304.200
12	GV59	GU: Passantenhaven (2.8)	-	4.441.762	-	-	-	4.441.762
		Totaal deelgebied 2	655.922	10.153.022	4.368.947	1.462.143	182.642	16.822.676

Nr.	Project nr.	Projectnaam	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
13	GV11	NNN schil Naardermeer en Waterlandtak Oost (3.1 en 3.4)	1.450.000	929.500	1.000.000	-	-	3.379.500
14	GV13	GU Agrarische structuurverbetering en boerderijverplaatsingen (3.2 en 3.3)	Zie onder 9					
15	GV15	GU: Fietsbrug Nigtevecht (3.6)	49.653	-	-	-	-	49.653
16	GV32	GU Rondje Naardermeer (3.5)	1.500.000	5.000.000	1.449.976		70.000	9.273.379
17	GV62	NNN Waterlandtak Oost (3.4)	-	-	890.500	-	-	890.500
Totaal deelgebied 3			2.999.653	5.929.500	3.340.476	-	70.000	12.339.629
18	GV63	Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen	200.000	500.000	1.000.000	3.000.000	616.000	5.316.000
19	GV67	GU: Gebieds loods OVP	-	80.000	-	-	-	80.000
20	GV70	GU: Wandel paden OVP	-	437.500	-	-	-	437.500
Totaal deelgebied 4			200.000	1.017.500	1.000.000	3.000.000	616.000	5.833.500
21	GV19	GU Horstermeerpolder	1.100.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000	-	4.400.000
22	GV39	GU Fiets wandel ruiterpaden (5.3)	250.000	326.955	287.526	-	-	864.481
23	GV47	GU Herstelplan Spiegel en Blijkpolderplas en Wijde Blik (5.6)	-	-	-	-	-	-
24	GV65	GU: fiets / wandel verbinding Horstermeer	430.000	-	-	-	-	430.000
Totaal deelgebied 5			1.780.000	1.426.955	1.387.526	1.100.000	-	5.694.481
25	GV16	Oostelijke Vechtplassen Verwerving en inrichting 't Hol (6.4 en 6.9)	530.000	2.450.000	300.000	-	-	3.280.000
26	GV22	Groenewoud en NNN Kortenhoef Oost (6.1 en 6.5)	-	975.000	975.000	-	-	1.950.000
27	GV34	GU: Faunapassages N201 (6.7)	50.000	1.954.973	66.782	-	-	2.071.755
28	GV38	GU Vaart in de Vaart (6.6)	-	3.800.000	-	-	-	3.800.000
Totaal deelgebied 6			580.000	9.179.973	1.341.782	-	-	11.101.755
29	GV27	Vuntus (7.4)	-	-	-	-	-	-
30	GV31	Proefproject legakkerherstel Loosdrechtse plassen (7.5)	-	-	-	-	-	-
31	GV38	GU Vaart in de Vaart (7.12)	Zie onder 28					

Nr.	Project nr.	Projectnaam	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
32	GV39	GU Fiets wandel ruiterspaden (7.12)	Zie onder 22					
33	GV52	Natuureilanden en duurzaam beheer Loosdrechtse Plassen (7.3 en 7.9)	200.000	3.300.000	3.400.000	4.270.000	-	11.170.000
34	GV68	GU: Vaarverbinding Loosdrechtse plassen	200.000	-	-	-	-	200.000
Totaal deelgebied 7			400.000	3.300.000	3.400.000	4.270.000	-	11.370.000
35	GV06	Toelopen natuurbrug Laarderhoogt (8.9)	-	-	-	-	-	-
36	GV24	NNN De Kampen (8.7)	610.000	400.000	-	-	-	1.010.000
37	GV29	Toelopen natuurbrug Zwaluwenberg (8.8)	-	-	-	-	-	-
38	GV36	Natuurontwikkeling Huydecoopersweg (8.10)	-	-	-	-	-	-
39	GV48	De Groene Schakel (8.6)	600.000	-	-	3.245.000	-	3.845.000
40	GV53	Ontsnippering 't Gooi (8.11)	60.000	120.000	120.000	-	-	300.000
41	GV54	Natuurontwikkeling Dassenveld (8.13)	-	-	120.000	-	-	120.000
Totaal deelgebied 8			1.270.000	520.000	240.000	3.245.000	-	5.275.000
42	PNH06	Studiefase NNN en Recreatie (8.1)	85.000	60.000	60.000	60.000	15.400	280.400
Totaal procesgeld			85.000	60.000	60.000	60.000	15.400	280.400
Totaal Gooi en Vecht			10.725.575	32.361.950	15.138.731	13.137.143	884.042	72.247.441

4.2.2 PAS/Natura 2000

De uitgaven voor PAS/Natura 2000 zijn geraamd in 2018 en 2019. Het gaat hierbij zowel om subsidies als om opdrachten aan terreinbeheerders.

Tabel 14 | Verwachte uitgaven Natura 2000/PAS projecten 2018-2019

Nr.	Project nr.	Projectnaam	2018	2019	Totaal
1	PNH21	Herstelmaatregelen Programma Aanpak Stikstof in Natura 2000	4.425.761	13.280.604	17.706.365
2	PNH22	Herstelmaatregelen Natura 2000	1.065.291	1.065.291	2.130.582
Totaal			5.491.052	14.345.895	19.836.947

4.2.3 Projecten

Voor de projecten in de studiefase en planfase geldt dat de hieronder opgenomen ramingen globale ramingen betreffen van de verwachte uitgaven van een project in de periode van 2018 tot en met 2022. Veel hangt immers af van de bereidwilligheid van grondeigenaren. Voor de projecten in de realisatiefase zijn de kasritmes aangegeven in de periode 2018-2022.

Tabel 15 | Verwachte uitgaven PMG projecten 2018-2022

Nr.	Project nr.	Projectnaam	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
1	AGV45	GU: Programma-coördinatie	60.000	60.000	50.000	166.998	-	336.998

Nr.	Project nr.	Projectnaam	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
2	AGV57	GU: Stelling van Amsterdam, Fort Abcoude e.o.	-	290.000	-	-	-	290.000
3	KL16	Weidse Polders	-	-	-	-	94.500	94.500
4	KL26	Nieuwe Strandwal	-	-	-	-	89.250	89.250
5	KL27	PARK21	-	7.000.000	-	-	-	7.000.000
6	LH07	FES Verbrakking Westzaan	1.050.000	6.395.512	1.000.000	-	-	8.445.512
7	LH08	Dijkversterking Hoorn-Amsterdam	4.581.656	1.650.000	13.441.254	-	-	19.672.910
8	NHN14	Huisduinerpolder	-	-	-	-	31.500	31.500
9	NHN17	Zandpolder	-	90.000	-	30.000	25.200	145.200
10	NHN18	Uitlandsche Polder	-	-	-	-	39.900	39.900
Totaal Studiefase			5.691.656	15.485.512	14.491.254	196.998	280.350	36.145.770
1	KL14	Binnenduinrand Egmond	50.000	50.000	79.477	-	17.780	197.257
2	LH23	Natuurvriendelijke oevers Ilperveld	-	-	-	-	-	-
3	NHN01	Waalenburg	3.861.590	2.908.293	-	-	-	6.769.833
4	NHN15	Schagen Kolhorn	-	-	-	-	4.200	4.200
5	NHN16	Boskerpark	-	-	-	-	-	-
Totaal Planfase			3.911.590	2.958.293	79.477		21.980	6.971.340
1	AGV35	Monitoring Natuurbrug Laarderhoogt	46.753	23.376	-	-	-	70.129
2	AGV40	GU: Stelling van Adam-NHW	530.000	150.000	150.000	-	-	830.000
3	GV42	GU: Gebiedscoördinatie en projecten	77.684	-	-	-	-	77.684
4	KL04	Natuurbrug Zeepoort	254.098	-	-	-	35.000	289.098
5	KL07	Uitbreiding Geestmerambacht	-	-	-	-	-	-
6	KL12	Tuinen van West	-	-	-	-	-	-
7	KL17	Harger en Pettemerpolder	497.500	-	-	-	-	497.500
8	KL22	Houtrak	-	-	-	-	-	-
9	KL30	Groene AS Bovenlanden	400.000	375.000	-	-	-	775.000
10	KL32	Groene AS door Aalsmeer	-	-	-	375.000	-	375.000
11	KL33	Groene AS Amsterdamse Bos	-	-	-	-	-	-
12	KL38	Waterrijk en Zanderij Castricum	-	-	-	-	-	-
13	KL40	Camping Vafamil	-	-	-	-	-	-
14	NHN03	Hanenplas	150.000	-	-	-	-	150.000
15	NHN06	De Bol	-	-	-	-	-	-
16	NHN12	Wandelnetwerk Kop van Noord-Holland	-	-	-	-	-	-
17	NHN23	Polder Waard Nieuwland	225.000	-	-	-	-	225.000
18	PNH05	Verbinden en ontsnipperen	326.613	45.000	20.000	30.000	-	421.613
Totaal Realisatiefase			2.507.648	593.376	170.000	405.000	35.000	3.711.024
Totaal Projecten			12.110.984	19.037.181	14.740.731	601.998	337.330	46.828.134

4.2.4 Subsidies

Voor de 9 provinciale subsidieregelingen die binnen het PMG vallen, is in tabel 16 aangegeven welke reserveringen gemaakt zijn voor welke regelingen in de huidige PMG-periode.

Tabel 16 | Verwachte uitgaven groen-subsidieregelingen 2018-2022

Nr.	Project nr.	Projectnaam	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
Subsidies								
1	PNH02	UVR Groen Subsidie TOP	-	-	-	-	-	-
2	PNH03	UVR Groen Subsidie Verbetering recreatieve verbindingen	-	-	-	-	-	-
3	PNH08	SKNL Functiewijziging en Inrichting (Particulier Natuurbeheer)	3.690.182	3.690.182	3.690.182	3.690.182	3.630.705	18.391.433
4	PNH10	SKNL Kwaliteitsimpuls	-	-	-	-	-	-
5	PNH13	UVR Groen Subsidie weidevogelbiotopen	150.000	150.000	150.000	150.000	-	600.000
6	PNH14	GU: Subsidies UVR agrarische sector	750.000	750.000	-	-	-	1.500.000
7	PNH17	UVR bedrijfsverplaatsing en kavelruil NNN	537.500	537.500	-	-	-	1.075.000
8	PNNH19	Subsidie versnipperde natuurterreinen	50.000	50.000	-	-	-	100.000
9	PNH20	UVR bedrijfsverplaatsing GU	400.000	400.000	-	-	-	800.000
Totaal subsidies			5.577.682	5.577.682	3.840.182	3.840.182	3.630.705	22.466.433

Als we de ramingen van de programma's en projecten (4.2.1 tot en met 4.2.4) bij elkaar optellen dan komen we voor de periode 2018-2022 tot een totaal aan uitgaven van ongeveer 161 miljoen euro (exclusief grondverwerving)

In tabel 17 zijn alle hectares aangegeven, die vanuit de projecten nodig zijn om de komende jaren te verwerven. Deze hectares worden verkregen door SKNL Functiewijziging en door grondverwerving door de provincie. In de tabel is onder het totaal benodigde aantal hectares aangegeven welk bedrag wordt uitgegeven aan SKNL en welk bedrag aan grondverwerving door de provincie.

Tabel 17 | Aantal te verwerven hectares zoals geraamd in de PMG projecten (grondverwerving en SKNL-functiewijziging), periode 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
Totaal benodigde hectares grondverwerving	224	302	112	110	125	873
Waarvan kosten voor SKNL Functiewijziging (in €)	2.362.500	2.975.000	1.550.000	1.500.000	1.875.000	10.262.500
Waarvan kosten voor Grondverwerving door provincie (in €)	6.470.000	9.140.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	23.110.000
Totale kosten grondverwerving (in €)	8.832.500	12.115.000	4.050.000	4.000.000	4.375.000	33.372.500

Als we de kosten voor grondverwerving bij elkaar optellen dan komen we tot een totaal aan uitgaven van ruim 33 miljoen euro voor de periode 2018-2022. Dit brengt de totale kosten op ongeveer 194 miljoen euro (inrichting en grondverwerving).

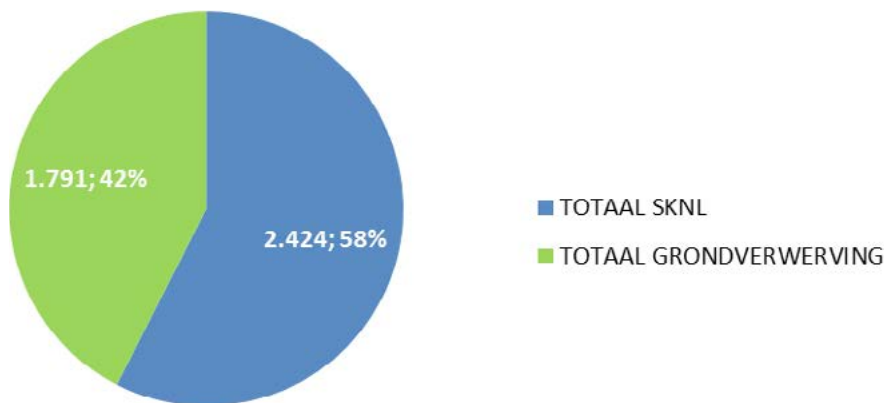
4.3 DOORKIJK FINANCIËN PERIODE TOT 2027

Om een eerste doorkijk te kunnen geven in de financiën voor de periode tot 2027, is een aantal aannames gehanteerd.

Aannames

- 1 Op grond van de gegevens over de periode 2018-2022 is een verdeling gemaakt tussen grondverwerving door de provincie en grondverwerving via SKNL (functiewijziging) voor de periode 2017-2027; ongeveer 42% van de grond wordt verworven door de provincie en 58% via SKNL functiewijziging.

Figuur 6 | Verdeling raming grondverwerving en SKNL-functiewijziging in PMG projecten over de periode 2017-2027.

- 2 Voor de grondverwerving worden normkosten gehanteerd. De provincie hanteert als uitgangspunt 50.000 euro normkosten voor de grondverwerving per hectare. De werkelijke kosten per hectare kunnen echter verschillen per regio. Hier staan ook opbrengsten tegenover, omdat door de provincie gekochte grond weer wordt doorverkocht aan een eindbeheerder; deze opbrengsten worden opgenomen in de Reserve Groen.
- 3 Voor SKNL functiewijziging zijn normkosten gehanteerd van 25.000 euro per hectare. Dit uitgangspunt is gebaseerd op de ervaring van de afgelopen jaren.
- 4 Voor de inrichting worden normkosten gehanteerd van 15.000 euro per hectare.

Op basis van de huidige inzichten en met in het achterhoofd de bovenstaande aannames is in tabel 18 een doorkijk gegeven van de verwachte uitgaven voor inrichting van projecten, die reeds opgenomen zijn in het PMG en van de verwachte inrichtingskosten voor de restantaakstelling NNN. De verwachting is dat het tekort om de NNN-taakstelling te realiseren in 2025 zal ontstaan.

Tabel 18 | Doorkijk verwachte uitgaven voor inrichting van PMG-projecten en verwachte inrichtingskosten voor de restantaakstelling NNN

	Inrichtingskosten 2023-2027
Projecten, opgenomen in PMG 2018-2022	17.084.040
Globale raming kosten aanvragen SKNL-inrichting	48.236.512*
Globale raming inrichtingskosten provincie restantaakstelling NNN	14.505.000
Totaal	79.825.552

* Deze kosten zijn inclusief rentelasten van 2,2 miljoen per jaar.

Ook is op deze manier een inschatting gemaakt van de kosten voor de benodigde grond, op basis van benodigde hectares en huidig gehanteerde normkosten per hectare. Uit tabel 4 (paragraaf 2.2) blijkt dat er nog 4.300 hectare verworven moet worden vanaf 1 januari 2017. De verwachting is dat er in 2017 220 hectare verworven wordt. In de periode 2018-2022 is de verwachting dat er 873 hectare verworven wordt in projecten (zie tabel 17). Dit betekent dat er in de periode 2023-2027 nog 3.207 hectare verworven moet worden (4.300 – 1.093). Als we de verdeling uit figuur 5 aanhouden, moet er 1.347 hectare door de provincie verworven worden en 1.860 via SKNL (zie tabel 20).

Tabel 19 | Inschatting kosten voor de benodigde grond

	Aantal ha's 2023-2027	Kosten 2023-2027
Grondverwerving	1.347	67.350.000
SKNL	1.860	46.525.000
Totaal	3.207	113.875.000

De totale kosten voor de benodigde grond bedragen 114 miljoen euro. Dit betekent voor de periode 2023-2027 een globale raming van 194 miljoen euro. Opgemerkt moet worden dat er hierbij nog geen rekening is gehouden met de inkomsten uit de verkoop van BBL-gronden.

BIJLAGEN

- Bijlage 1: Basisdefinities NNN
- Bijlage 2: Gebiedsprogramma De Groene Uitweg
- Bijlage 3: Voortgangkaart
- Bijlage 4: Projectenkaart

BASISDEFINITIES NNN

Wat	Toelichting
Gerealiseerde natuur (binnen NNN) :	Is verworven, ingericht en wordt beheerd door de eindbeheerder volgens het beoogde natuurdoel conform beheertypekaart (ambitie hoeft nog niet te zijn bereikt)
Begrenzing:	Vastgelegd in de begrenzingenkaart van het natuurbeheerplan op basis van de top10NL.
Verwerving:	Bij verwerving gaat het om voor natuur blijvende beschikbare grond als gevolg van verwerving, functieverandering of via andere werkwijze (o.a. gebiedscontracten). Het gaat daarbij alleen om percelen die blijvend beschikbaar zijn voor natuur in bezit bij de eindbeheerder. Voor bezittingen van de provincie, de voormalige BBL-gronden, geldt dat de verwerving nog niet is gerealiseerd omdat deze nog verkocht moeten worden aan een eindbeheerder. Uitzondering is dat de provincie tijdelijk eindbeheerder kan zijn als ingerichte grond nog niet kan worden verkocht aan een eindbeheerder; deze grond wordt dan als gerealiseerde natuur weergegeven.
Inrichting:	De voor natuur blijvende beschikbare grond is ingericht voor minimaal de beheertypen van de beheerkaart. Later kan de kwaliteit verhoogd worden naar het beheertype van de ambitiekaart. De grond blijft dan de status ingericht behouden.
Beheer:	De voor natuur blijvende beschikbare grond wordt beheerd volgens het beheertype op de beheerkaart of de ambitiekaart.
Weidevogelleefgebieden:	Weidevogelleefgebieden zijn in de structuurvisie opgenomen volgens het kerngebiedenbeleid. Gebieden voldoen aan de (strenge) ecologische eisen van de grutto en hebben minimale omvang. Deze gebieden zijn in de PRV ruimtelijk beschermd. Weidevogelleefgebieden liggen zowel binnen als buiten de NNN. Een weidevogelleefgebied is wat anders dan een leefgebied open grasland. Beide hebben een weidevogelstelling. Echter een weidevogelleefgebied geeft ruimtelijke bescherming, en een leefgebied open grasland geeft aan waar subsidie voor beheer mogelijk is.
Agrarische Zoekgebieden:	Leefgebied open grasland, leefgebied open akker, droge dooradering, natte dooradering en categorie water.
Agrarisch natuurbeheer:	Deze gebieden liggen buiten de NNN en geven aan waar subsidiemogelijkheden voor het agrarisch beheer mogelijk zijn. Binnen het leefgebied open grasland is op de kaart ook nog onderscheid gemaakt in open grasland voor kritische soorten (o.a. grutto) en voor niet-kritische soorten (o.a. Kievit en scholekster). De begrenzing voor de kritische soorten is gelijk aan de gebieden van de weidevogelleefgebiedenkaart buiten de NNN.

BIJLAGE

GEBIEDSPROGRAMMA DE GROENE UITWEG

Inleiding

De provincie Noord-Holland is trekker van het gebiedsprogramma De Groene Uitweg, dat tot doel heeft de landschappelijke kwaliteit van de Vechtstreek te versterken in samenhang met de infrastructurele ingrepen in de A1, A6 en A9.

De uitbreiding van deze wegen moet bijdragen aan een verbetering van de bereikbaarheid van de Noordvleugel. Het gebiedsprogramma de Groene Uitweg is juist bedoeld om het gebied (zie kaartje) duurzaam open en groen te houden en de recreatieve aantrekkelijkheid ervan te vergroten.

Om dit te realiseren zijn projecten en maatregelen benoemd die hier concreet aan bijdragen. Een aantal van deze projecten en thema's is door het kabinet opgenomen in de Noordvleugelbrief van augustus 2006. Deze kwamen zo in aanmerking voor een rijksbijdrage uit de FES-middelen van de Nota Ruimte. Dit betreft een totale bijdrage van € 83 miljoen voor uitvoering van het programma (prijspeil 2006).

Het gebiedsprogramma de Groene Uitweg geeft een actueel inzicht in de stand van zaken rond de uitvoering van de Groene Uitweg in 2015. Verder geeft het inzicht in:

- de verwachte uitgaven aan de FES projecten Groene Uitweg dit jaar en de komende jaren en daarmee de benodigde liquide middelen;
- de geactualiseerde totale kostenraming van de FES-projecten;
- de huidige stand van zaken van de FES-projecten.

Het gebiedsprogramma is de opvolger van het Uitvoeringsprogramma Groene Uitweg 2017, onderdeel van het PMG 2017-2021.

Voortgang

Het gebiedsprogramma De Groene Uitweg bestaat uit 21 projecten dan wel deelprogramma's en twee subsidieregelingen. Zeven projecten zijn geheel afgerond. Dit zijn: Natuurboulevard IJmeer, Bovendiep, Kanoroutes, Stadzigt, faunapassage N236, Fietsbrug Muiden en het bezoekerscentrum 's-Graveland. Diverse kavelruilingen hebben plaatsgevonden en er zijn tot nu toe twee agrarische bedrijven verplaatst, om ruimte te maken voor verbetering van de landbouwstructuur, de realisatie van het NNN en de binnendoorvaarverbinding Vecht-Gooimeer. Verder zijn onderdelen van de deelprogramma's Stelling van Amsterdam en van het deelprogramma Fiets, Wandel en Ruiterspaden uitgevoerd.

Het project Fietsbrug Nigtevecht is in uitvoering genomen en voor de Voormeerpassage (onderdeel Rondje Naardermeer) is een Project en Objectovereenkomst ondertekend.

De uitwerking van het convenant Naarden Buiten de Vesting heeft inmiddels geleid tot het in voorbereiding nemen van de onderdelen Binnendoorvaarverbinding Vecht Gooimeer (Provincie N-H) en de onderdelen Passantenhaven en Trekvaart (beide door de Gemeente). Daarnaast is er akkoord bereikt over de overname van de gronden uit de Schootsvelden Naarden door het GNR

De subsidieregelingen bedrijfsverplaatsingen Groene Uitweggebied (PNH20) en de Uitvoeringsregeling Agrarische sector Groene Uitweg (PNH14) zijn geactualiseerd en de werkingsduur is verlengd.

Het naar beneden toe bijstellen van de waterbergingsopgave in het project Horstermeerpolder heeft geleid tot een nieuwe verdeling van de middelen in de reserve Groene Uitweg (vergadering Stuurgroep G&V 31 maart 2017). De onderstaande projecten zijn nieuw aan het programma toegevoegd:

- Vaarverbinding Loosdrechtse Plassen-Hilversums Kanaal (MER) (GV68),
- Vaarroute Loosdrechtse Plassen-Weesp (onderdeel GV38),
- Verder met de Vesting Muiden (GV69),
- Wandelpaden Oostelijke Vechtplassen (GV70),

- Duurzaam beheer Diemberbos (GV64),
- Rondje Gaasperplas Centraal (GV66),
- Gebiedsloods Oostelijke Vechtplassen (GV67)
- Fiets en wandelverbindingen NERA (GV65) en
- Stelling van A'dam, Fort Abcoude e.o.(AGV57).

Aan het deelprogramma Fiets wandel en ruitersporen (GV39) is het wandelnetwerk Amstelland en (een aanvulling op) het ruiterspad Diempolder toegevoegd.

Alle overige Groene Uitwegprojecten en deelprogramma's staan genoemd in de projectentabel.

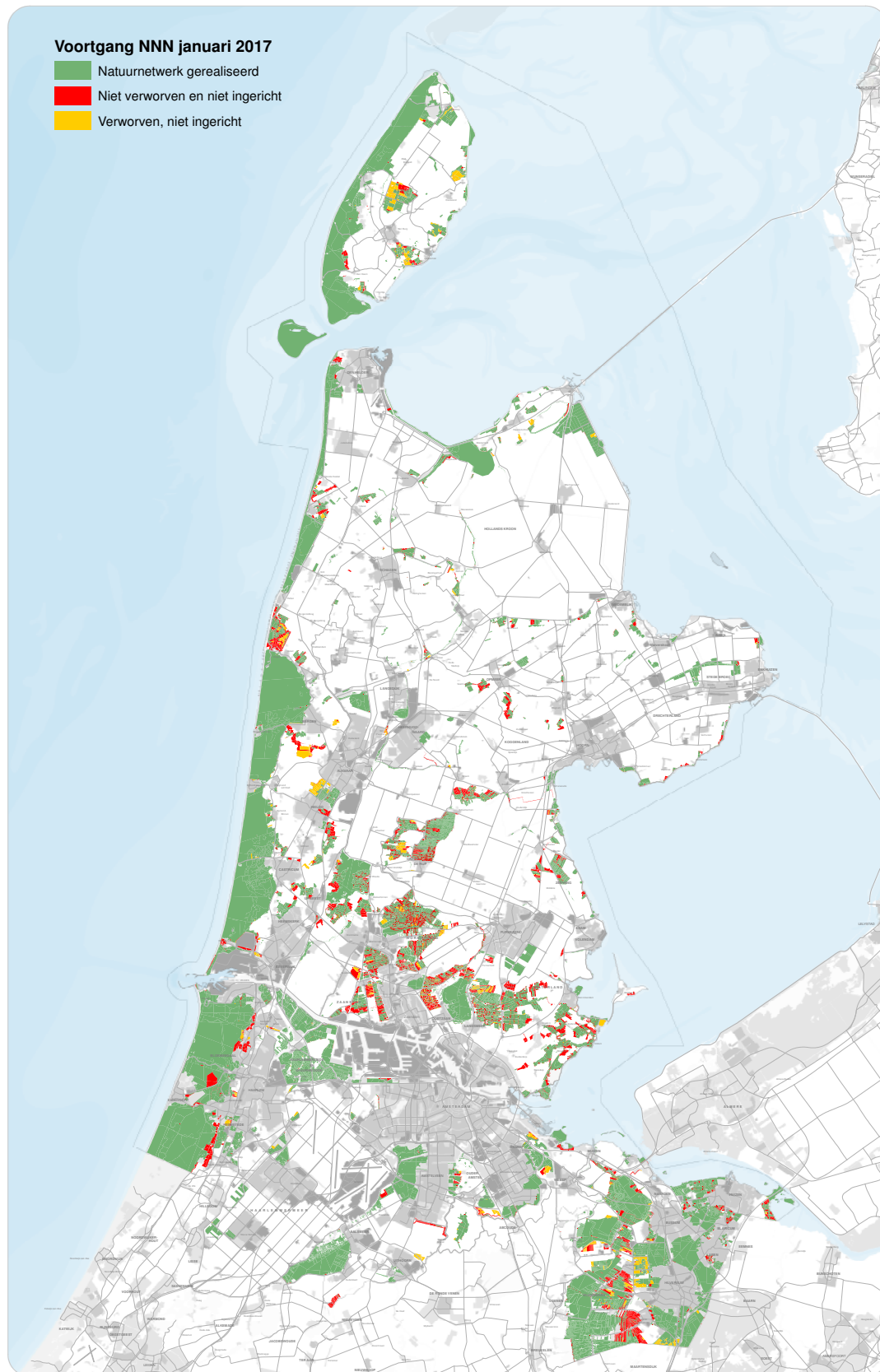
Kaart | Plangebied De Groene Uitweg

VOORTGANGSKAART

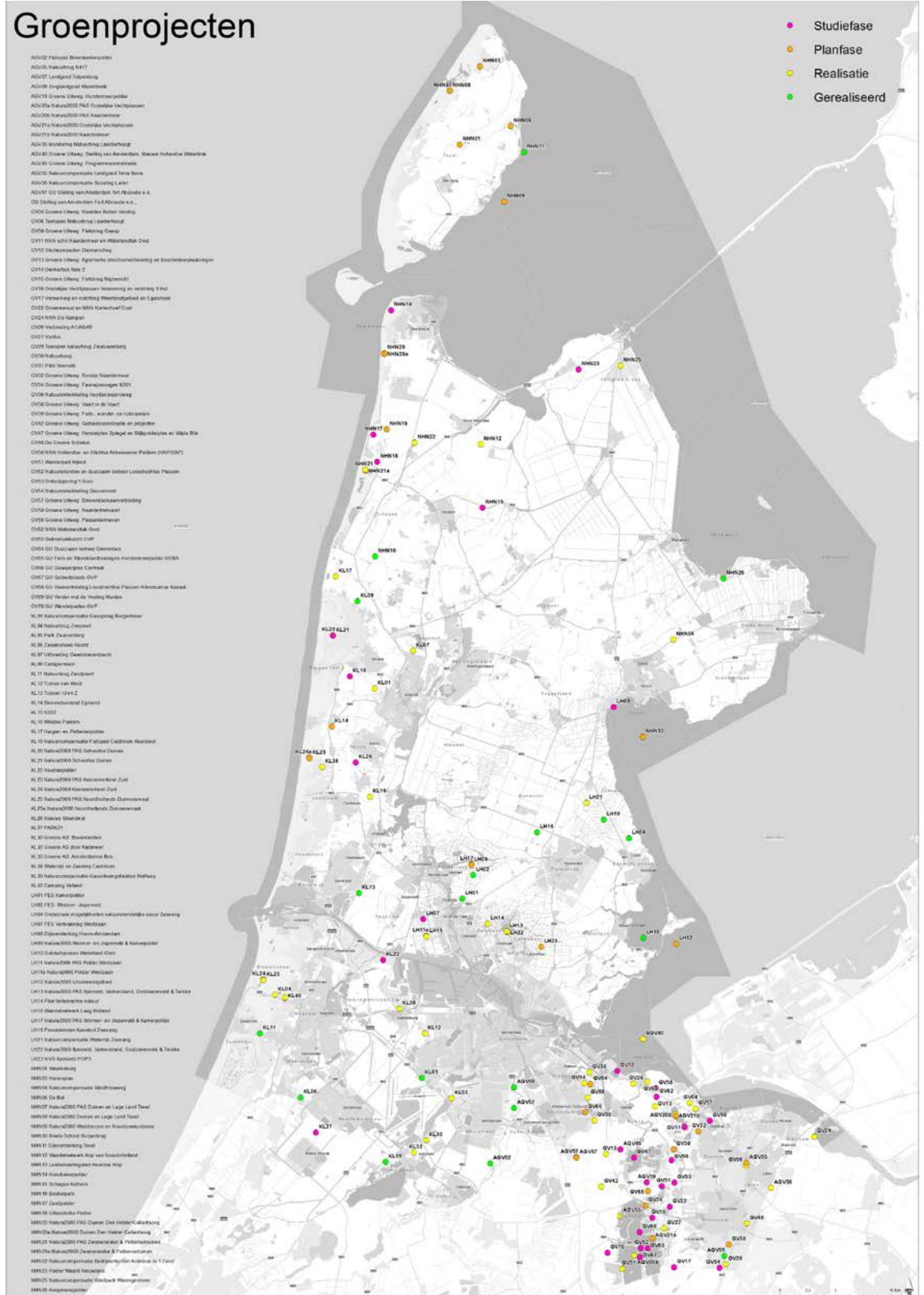
Ter kennisgeving, geen rechten aan te ontleen

PROJECTENKAART

Indicatie van de ligging van projecten (https://maps.noord-holland.nl/projectenkaart_extern/)

BIJLAGE

Colofon

Uitgave

Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

Eindredactie

Provincie Noord-Holland
Directie Beleid | Sector GRN

Fotografie

Provincie Noord-Holland

Grafische verzorging

Xeroxmediaservices

Haarlem, september 2017